

EL POU DE LA GALLINA

Núm. 398

elpou.cat | 4,50€ | juny 2023

REVISTA MANRESANA
D'INFORMACIÓ I OPINIÓ

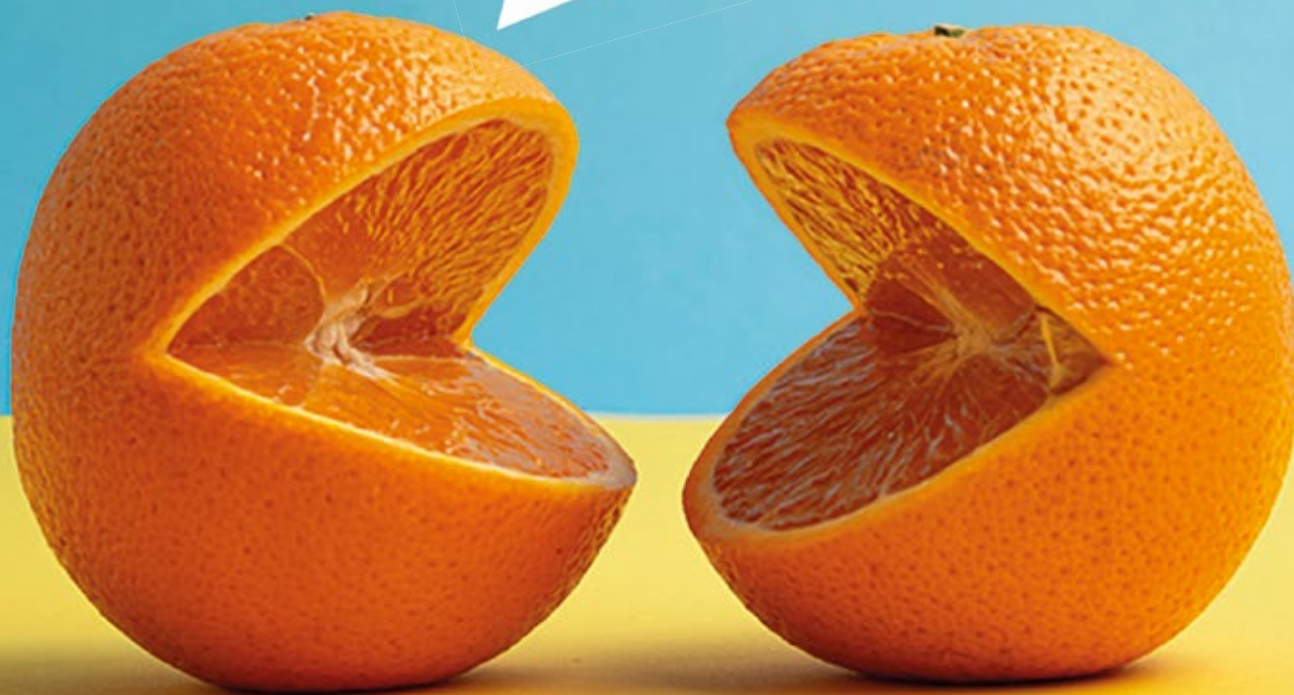
L'entrevista a
Pep Centelles,
enginyer
industrial
i cooperador

MANRESANS A MADRID

Aquest estiu, treu-te el títol!

Cursos intensius d'anglès

Inscripcions de l'1
de maig al 16 de juny

Approved Test Centre

SERVEI
D'IDIOMES

UMANRESA | UVIC-UCC

UMANRESA

UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL DE CATALUNYA

De Manresa, al cel

e Madrid, al cielo, l'expressió que, durant anys, ha volgut constatar –tot i les contradiccions al voltant de l'origen– que la capital d'Espanya és un punt

de trobada universal de gent vinguda d'arreu i, probablement, és –o era– la ciutat menys espanyola de les ubicades dins de l'antic regne de Castella. De fet, no va ser capital de l'Estat fins al segle XVI quan va començar a aglutinar, primer de tot, la Cort i, posteriorment, totes les institucions d'administració i govern. I, paral·lelament, acumulava funcionaris –molts funcionaris–, professionals liberals, directius, artistes i tots aquells que volien acostar-se a l'aparador d'una capital europea de primera, sempre amb disputa amb Barcelona i altres grans urbs de la península amb sortida al mar. Sigui com sigui, Madrid ha estat, per a molts, una ciutat de pas o el nucli al voltant del qual han crescut personalment i professionalment. Una colla d'aquests madrilenys d'adopció són manresans. S'hi han sentit còmodes, hi han arrelat i, com no podia ser d'una altra manera, s'han sentit prou anònims com en qualsevol gran capital en què els orígens no s'acaben de perdre mai.

En els últims anys, però, especialment, arran del *procés independentista*, Madrid s'ha radicalitzat i s'ha volgut erigir com la font de les essències de l'espanyolitat i no pas la torre de Babel que havia estat sempre. Quan als balcons, places i edificis catalans van començar a aflorar les senyeres i les estelades, a Madrid s'hi va anar imposant l'ensenyia espanyola, en contraposició contestatària. Econòmicament, a més, els governs del PP han maldat per convertir tant la ciutat com la comunitat autònoma en un autèntic centrifugador de poder i centre de decisió del capital de l'Ibex 35. Per perjudicar els interessos catalans, sí, però *buidant*, alhora, aquells territoris de predomini rurals i agrari de l'Estat a mercè de les grans multinacionals o d'indústries amb valor afegit. Empobrint Espanya a costa de l'esplendor mesetari. Sigui com sigui, Madrid continua sent una ciutat cuidada –almenys en els barris centrals i històrics– amb una àmplia oferta cultural i d'oci, i en la qual no sembla difícil adaptar-se. En aquest sentit, i tenint en compte que les comparacions *sempre* són odioses, tal com tenim la nostra estimada ciutat en els últims temps, ja ens agradaria que, algun dia poguéssim dir que, des de Manresa, també podem obrir una porta cap al cel.

Prensa Comarcal renova la junta

El dia 6 de maig es van fer la 15a Convenció i la 41a Assembla Ordinària de l'ACPC a Sant Cugat del Vallès, en una jornada que va aplegar més d'un centenar de professionals de la comunicació vinguts de tota Catalunya. La notícia més destacada va ser la renovació per unanimitat del mandat de la junta, que encapçala Francesc Fàbregas per quatre anys més. Aquesta és la segona vegada que el director d'*El Vallenc* i el seu equip renoven al capdavant de l'ACPC. La nova junta de govern està formada per Francesc Fàbregas, president (*El Vallenc*); Joan Carles Codolà, secretari (*Llumiguia*); Òscar Cabana, tresorer (*La Comarca d'Olot*); els vicepresidents Ferran Perdrix (*Segre*), Joaquim Rambla (*L'Ebre*), Francesc Florensa (*SomGarrigues*) i Anna Berent (*Fonoll*); i com a vocals, Núria Piera (*La Portada*), Anna Albareda (*La Segarra*), Eva López (*El 3 de Vuit*); Júlia Ventura (*Sant Cugat Magazine*) i Estel Huguet (*El Breny*). Durant la Convenció, presentada pel periodista Òscar Cabana, es va comptar amb dos ponents d'excepció: la periodista Mònica Terribas que amb la xerrada *Informar la proximitat, el repte en temps d'immediatesa*, va reivindicar la premsa comarcal enfront la generalista, i l'exdirector executiu del Grup Segre Joan Cal, amb la ponència *La premsa local, una crisi positiva*.

També s'hi van lliurar els premis a les Millors Portades de la Premsa Comarcal 2022. En la categoria de diaris, trisetmanaris, bisetmanaris, setmanaris i quinzenals, el guanyador va ser *La Veu de l'Anoia*, que celebrava el seu 40è aniversari. Pel que fa a la categoria de mensuals, la millor portada va ser per a *Sió*, la revista d'Agramunt i la Ribera. La portada d'*El Pou de la gallina* de desembre, sobre el món de la sardana a Manresa, va ser una de les tres finalis-

La nova junta de l'ACPC

tes. I en la categoria bimestrals, trimestrals i semestral, el guardó va ser per a la revista *El Cérvol*. El Premi a Millor Digital del 2022 va recaure en *Veuanioia.cat*. Respecte a la segona edició dels Premis Premsa Comarcal de Fotografia Periodística 2022, en la categoria de diaris, trisetmanaris, bisetmanaris, setmanaris i quinzenals, el premi va ser per a una instantània de Marc Sanyé publicada a *El 9 Nou*. En la categoria de mensuals el guanyador va ser Joan Carles Codolà, de *Llumiguia*, amb una foto de la Volta a Catalunya de ciclisme 2022. I en la categoria de bimestrals, trimestrals i semestral, el premi va correspondre a Albert González amb una imatge publicada a *SomRurals*. En digitals, el guanyador va ser Eduard Duran de *cassadigital.cat*. També es va lliurar el Reconeixement pel suport a la Premsa Comarcal 2023 a *La Xarxa de Comunicació Local*.

P

Associació cultural El Pou de la gallina

President: Jaume Puig

Vicepresident: Ramon Fontdevila

Secretària: Lourdes Muñoz

Tresorer: Francesc García

Vocals: Joan Cals, Carles Claret, Josep Maria Mata, Lluís Matamala, Josep R. Mora, Montse Rosell, Jordi Sardans, Teresa Torra i Joan Vilamala.

Redacció, administració, publicitat i subscripcions:

Carrer Sobrerroca, 24, baixos
08241 - Manresa
Telèfon: 93 872 50 18
www.elpou.cat
elpou@elpou.cat

Revista fundada el 1987

Membre de l'Associació

Catalana de la Premsa Comarcal

Premi Tasis Torrent 1991

Coordinador: Jordi Sardans

Cap de redacció: Carles Claret

Redacció: Jordi Estrada, Marta Jorge, Josep M. Oliva, Alba Pararols, Marc Prat, Ferran Sardans.

Disseny: Jana Fontdevila i Erques Torres

Maquetació: Jana Fontdevila

Portada: Alguns manresans residents a Madrid, amb acompanyants, a la Puerta del Sol, vora la popular escultura de l'*Oso y el Madroño*. Foto: RF

Fotografia: Jordi Alavedra, Joan Closas, Francesc Rubí, Marc Prat.

Col·laboradors: Isaac Bosch, Maria Camp, Llorenç Capdevila, Jordi Casas, Ignasi Cebrian, Cercle Artístic de Manresa, Col·legi d'Enginyers Tècnics Industrials de Manresa, Laura Estrada, Eva Forn, El Galliner, Josep Girabal, Jaume Gubianas, Robert Martí, Josep M. Mata, Javi Oviedo, Maria Picassó, Quaderns de Taller, Eudald Tomasa, Erques Torres, Laura Vidal, Joan Vilamala, Marc Vilanova, Lluís Virós.

Administració:

Marc Prat

Expansió publicitària:

Publicitat Clarena

Urgell, 38. Tel. 93 872 43 86

Impressió:

INOM, SA. Era de l'Huguet, 7.

Tel. 93 878 41 20

Distribució:

Sobrerroca Centre SL.

Tel. 93 873 92 34

Dipòsit Legal:

B-13.528-1987

ISSN: 2253-6647

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Les col·laboracions que apareixen signades a la revista no representen, necessàriament, l'opinió d'*El Pou de la gallina*

Debat electoral Pou-FAVM 2023 (foto Jordi Alavedra)

El debat electoral del Pou i la FAVM anima la campanya

Com cada quatre anys, la revista El Pou de la gallina i la Federació d'Associacions de Veïns de Manresa (FAVM) van organitzar el dia 3 de maig el debat *Nou preguntes per a nou candidats*, amb la intervenció dels caps de llista de les formacions que es presentaven a les eleccions municipals a Manresa: Marc Aloy (ERC), Ramon Bacardit (JuntsxManresa), Anjo Valentí (PSC), Roser Alegre (Fem Manresa), Andrés Rojo (Ciutadans), Joan Vila (Impulsem Manresa), Ana C. Querol (ECP), Josep Lluís Javaloyes (PP) i Sergi Perramon (FNC).

El debat, que va durar gairebé dues hores i va tenir moments de tensió, tot i mantenir la cordialitat entre els participants, va ser conduït pel cap de Redacció de la revista, el periodista Carles Claret.

El Pou lliura els premis Oleguer Bisbal

Després del debat electoral, la revista va lliurar, en el marc de la celebració dels seus 36 anys, els vint-i-vuitens Premis Oleguer Bisbal, escollits per votació entre els seus lectors.

Els guardons d'aquest any, modelats per Aurora Pérez sobre el personatge creat pel dibuixant Manel Fontdevila, es van atorgar a la presidenta de la Societat Catalana de Matemàtiques, Montserrat Alsina Aubach (Premi Oleguer Bisbal 2023 a la manresana d'actualitat); a la fotògrafa professional Eva Bozzo Arias (Premi Oleguer Bisbal 2023 a la manresana del Pou), recollit pel seu pare, Jaume Bozzo i la seva germana Núria Bozzo, i a l'organista i mestre de la Capella de Música de la Seu Ignasi Torras Garcia (Premi Oleguer Bisbal 2023 al «manresà més manresà»), a títol

pòstum, recollit per la seva vídua, Montserrat Pons, i el seus fills, Ignasi Torras i Jordi Torras.

El president de l'Associació Cultural El Pou de la Gallina, Jaume Puig, va obrir l'acte, que va ser conduït per Carles Claret. Van lliurar els guardons el primer tinent d'alcalde, Valentí Junyent, la regidora de Cultura, Anna Crespo, i l'alcalde, Marc Aloy.

Premiats i autoritats a l'auditori de la Plana de l'Om (foto Jordi Alavedra)

Núria Bozzo, Montserrat Alsina i Montserrat Pons amb els guardons (foto Jordi Alavedra)

EL POU DE LA GALLINA

Número 398 - Juny 2023

De mes a mes	10
Àlbum de visites	12
800 paraules: Adam Majó	13
Favets...	
Josep M. Oliva / Jordi Sardans	14
...i tremendes	
Marta Jorge / Laura Serrat	15
Manresans a Madrid	16
Katherina Faundez. Argentina	31
Innovació i tecnologia	32
Saps què menges?	33
Les guixeres d'Òdena	34
Som natura	35
L'Entrevista a Pep Centelles	36
Quadern Obert	41
El Congrés de Filosofia farà memòria de Serra i Hünter	42
Lèxic a la manresana	44
El Pont Vell des de sota la via del tren (1858)	45
Propostes	46
Jacint Verdaguer, 26	47
Fanal de cua	
L. Capdevila / E. Tomasa	48
el Cul del Pou	48

L'opinió del lector

'Manresa', un programa d'acollida als EUA

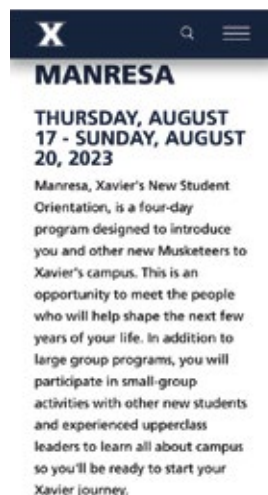
Recentment he coincidit amb una investigadora i professora de la Universitat de Xavier, als Estats Units, la qual va quedar molt sorpresa quan va saber que jo havia nascut en una ciutat anomenada Manresa. Bé, de fet, el que realment la va sorprendre és que Manresa fos una *cosa* que existeix i que a més fos una ciutat.

Per ella, *Manresa* és un programa d'acollida dels estudiants que es matriculen a la Universitat de Xavier. La Xavier University és una universitat privada catòlica i dels jesuïtes (ja es veu clara la relació, oi?), situada a la ciutat de Cincinnati, a l'estat d'Ohio, als Estats Units (www.xavier.edu). En aquesta universitat es poden fer estudis de grau. Els estudiants nous, quan comença el curs, s'apunten a un programa d'acollida (*orientation program*) on altres estudiants o professorat els acompanyen per tal de facilitar-los els primers dies d'estada a la universitat.

El nom del programa que fa aquest acompanyament és *Manresa*. De manera que els estudiants diuen, per exemple, «aquesta tarda tinc *Manresa*», o bé «podem quedar quan acabi de *Manresa*», o el professorat o el personal que participa en l'acompanyament diuen «tu ets *Manresa* aquest quadrimestre? No, jo vaig ser *Manresa* el curs passat». Podeu trobar més informació a <https://www.xavier.edu/student-involvement/orientation/manresa/index>. Tinc entès que també hi ha un programa *Manresa* per acollir nou professorat.

Ja vaig explicar a la meua col·lega la relació entre Manresa, Sant Ignasi, la Cova i els jesuïtes que van fundar i gestionen la Xavier University. I he pensat que potser també als manresans ens podia agradar saber l'abast de Manresa fora d'aquí.

Margarida Mitjana Riera

Reconeixement al SEPAP Bages

Des de fa més de set anys, estic complint condemna al centre penitenciari Lledoners. Un període de la meua vida que, com podeu imaginar, no és gens fàcil. En aquestes circumstàncies he conegut un grup de persones extraordinàries, veïnes de Manresa i altres municipis de la comarca. Són els voluntaris del SEPAP Bages (Secretariat de Pastoral Penitenciària del Bages).

Des d'aquest espai m'agradaria fer un reconeixement a la tasca d'aquest col·lectiu, que ens visita regularment i ens ofereix el seu suport i acompanyament. El seu lema és: «Escoltem i caminem junts». I així ho fan tots ells de manera desinteressada, cada setmana i amb escreix.

Una vegada vaig llegir un proverbi africà que deia que molta gent petita, en llocs petits, fent coses petites, pot canviar el món. Sense cap mena de dubte, les voluntàries i els voluntaris del SEPAP Bages estan canviant el món. Gràcies de tot cor!

Si voleu contactar amb ells podeu fer-ho adreçant-vos al carrer Ample, 17, de Navarres.

Jordi Alonso Callejo

ERC guanya les eleccions del 28M amb la participació més baixa en unes municipals

En el moment de tancar aquesta edició, començaven les negociacions contra rellotge entre Marc Aloy (ERC) i Ramon Bacardit (Junts), però també amb el PSC i Fem Manresa, després d'una campanya plena de retrets.

Carles Claret Vilaseca

Fotos: Jordi Alavedra, Carles Claret, Marc Prat

abstenció, representada per un 51,52% dels vots emesos (la més alta des del 1979 seguida de la de les municipals del 2007), va ser, al capdavant, la gran guanyadora de les eleccions municipals del 28M a Manresa. La tendència, que va ser general al país i a la ciutat, va comportar disgustos, especialment entre els partits que preveien obtenir més regidors. Malgrat que el web del Ministeri de l'Interior va funcionar erràticament durant tota la vetllada, el recompte municipal en línia va anar com un rellotge i va proporcionar els resultats amb celeritat entre les nou i deu minuts i poc després de tres quarts de deu.

El primer raig de dades, amb un recompte del 27,90%, atorgava 7 regidors a ERC –els que finalment va ratificar–, 5 a Junts i el PSC, 3 a Fem Manresa, 2 a Impulsem i Vox i 1 al Front Nacional de Catalunya (FNC). I aquesta primera fotografia no va variar gaire fins

Aspecte de la votació a l'Institut Lluís de Peguera (Carles Claret)

deu minuts més tard. A les 21.22, es posaven en pantalla els resultats amb el 52,38% de l'escrutini i les tendències ja quedaven fixades. Esquerra no augmentava per damunt de 7 representants i Junts dels 6; Impulsem irrompia

amb un mínim de dos regidors, l'extrema dreta, encarnada pel FNC i Vox consolidava l'entrada al consistori, una altra realitat generalitzada a Catalunya i molt creixent a territoris com el País Valencià, les Balears i en feus socialis-

RESULTATS ELECCIONS 28 MAIG

2023

48,5% participació

2019

61,6% participació

Vots % Regidors Vots % Regidors

	5.928	23,74	7	9.118	28,14	8
	5.001	20,03	6	9.109	28,11	8
	3.582	14,35	4	4.743	14,63	4
	2.385	9,55	3	3.269	10,09	3
	2.183	8,74	2	-	-	-
	1.618	6,48	2	-	-	-
	1.537	6,16	1	429	1,32	0
	1.192	4,77	0	840	2,59	0
	918	3,68	0	-	-	-
	153	0,61	0	2.282	7,04	2

Carles Claret

tes clàssics, ara a mans del PP amb Vox com a crossa de govern.

Cap variació significativa fins poc després de quarts deu que, en què la llei d'Hondt, feia saltar momentàniament el tercer regidor de Fem Man-

resa, Jordi Trapé. Va ser cosa de pocs minuts. Trapé va ser el protagonista de l'únic regidor que ballava fins al darrer moment. Però, a partir del 74% de l'escrutini, els guarismes (vegeu el quadre de resultats) van quedar del tot assentats.

Previsió (fallida) de 10 regidors

A mitja tarda, la cara de Marc Aloy al col·legi electoral del Lluís de Peguera no feia presagiar bons resultats per als republicans. Internament, esperaven obtenir 10 cadires al ple i, a banda dels *fitxatges* de Tània Infante i Lluís Vidal Sixto en els primers llocs de la llista, incorporar el bagatge de regidors com Anna Crespo i Jamaa Mbarki.

Però l'abstenció va ser implacable. Amb el *tall* al setè regidor, ERC perd actius de pes i queda molt debilitada a l'hora de negociar amb qualsevol formació, ja que, com a formació guanyadora, és la responsable de conduir les converses principals per formar govern.

Esquerra es va imposar en vuit dels divuit barris de la ciutat, dos menys que el 2019, en què també va ser la formació més votada a Viladordis i a les Ferreres, el Suanya i Pont Nou, que aquest 2023 van passar a mans de Junts.

Bacardit culpa l'abstenció i la divisió postconvergent

En el cas de Junts, el paper de Ramon Bacardit no es va acabar assemblant gents al de Xavier Trias a Barcelona, que s'havia preocupat per aglutinar els sectors postconvergens en una mateixa llista abans d'enfrontar-se a Colau i Collboni.

Bacardit va ser víctima, segons assegurava ell mateix la nit electoral, de l'erosió d'Impulsem i el FNC entre el seu *teòric electorat* i de la desmobilització general independentista. De fet, l'efecte Puigdemont –igual que el derivat dels presos polítics– es va desinflar a les comarques gironines i, en general, al conjunt del país. No obstant això, i sense tenir en compte els acumulats a causa de l'abstenció, Junts va perdre 2.099 vots respecte del 2019, mentre que Impulsem i el FNC, van *captar* 2.183 i 1.618 *nous* sufragis, respectivament.

Creixement socialista limitat

Comparativament, el paper de la llista del PSC a Manresa encapçalada per Anjo Valentí no va créixer en proporció de la resta de candidatures socia-

Marc Aloy, rebut amb aplaudiments al Portaferro (RF)

listes arreu el país. El nombre de regidors final va ser el mateix de fa quatre anys: 4.

Els socialistes van mantenir els feus històrics de vot a Manresa; la Balconada, la Font dels Capellans, Sant Pau i el Xup, però, fins i tot en aquestes zones, van reduir substancialment el nombre de vots. És clar que, en el cas del PSC, l'abstenció també va perjudicar considerablement les aspiracions del nou cap de llista.

Fem Manresa resisteix

A causa de l'abstenció, els components *repetidors* de Fem Manresa (Roser Alegre, Gemma Boix i Jordi Trapé) estaven intranquils en el recompte de vots que van seguir des de la plaça Gispert.

El seu sol ser un vot fidel, però la desmobilització podia ser el seu principal enemic per conservar els tres regidors com s'havien proposat. I va anar ben just. Els *cupaires* van sumar 2.385 vots i els tres regidors anhelats. Només 202 vots més que Impulsem (que es va quedar amb 2.183), però amb un representant menys al consistori.

Impulsem i el FNC, la sorpresa

Les formacions amb dos regidors finals en el recompte, tant Impulsem (Joan Vila i Jesús Alonso) com el Front Nacional de Catalunya (Sergi Perramon i Maria dels Àngels Curtichs), va quedar clar que disposaven del suport ciutadà suficient des de l'inici de l'escrutini per entrar a l'Ajuntament.

Caldrà veure, però, quin serà el paper real que tinguin durant el mandat, tenint en compte l'agenda que marqui el govern. Joan Vila ja va mostrar la intenció de fer una oposició rigorosa i Sergi Perramon, com el conjunt de la formació que representa, sembla no tenir gaire sintonia amb la resta de grups. Els pactes de govern, però, decidiran quin rol els pertoca.

Vox neutralitza el PP

Quant a l'indiscutible solidesa de l'única regidora de Vox electa, Inmaculada Cervilla –al principi del recompte semblava que seria un duet–, cal tenir en compte que la conjuntura general espanyola ha realçat el poder de l'extrema dreta tant per contrarestar l'independentisme com per abatre l'executiu de Pedro Sánchez, que la mateixa setmana ja va convocar eleccions al congrés per al 23 de juliol.

L'auge de Vox, a Manresa, va aniquilar les possibilitats del representació del PP. La candidatura encapçalada per Josep Lluís Javaloyes va sumar uns gens menyspreables 1.192 vots, 352 més que l'any 2019. Una suma en positiu, però sense arribar als 1.600 vots amb què haurien consolidat un regidor.

Ciutadans s'esfuma

El daltabaix de Ciutadans era previsible, però cal destacar que la llista que liderava Andrés Rojo va perdre 2.129 vots. Només 152 electors manresans van votar la formació taronja que, tan a escala catalana com espanyola, transita cap a la desaparició.

Finalment, cal remarcar l'estancament del vot d'En Comú Podem a Manresa: 918. Un nombre de vots insuficient per tenir alguna opció de superar el topall del 5%, que obre la porta al recompte per assegurar al ple municipal.

Ramon Bacardit i membres de la candidatura al restaurant Vermell (Marc Prat)

El PSC va fer el seguiment a la seva seu (Jordi Alavedra)

Roser Alegre amb membres de Fem Manresa a la Plaça Gispert (Marc Prat)

Els dos regidors d'Impulsem Manresa, a la seu del carrer del Born, amb la gent de la candidatura (Marc Prat)

Moren Jaume Llussà, Juan A. Lozano i Alba Serra

28 d'abril. Mor, als 61 anys, Jaume Llussà Llorens, condemnat l'any 1983 pel segrest de Federico Jiménez Losantos, com a membre de Terra Lliure. El dia 6 de maig mor, als 93 anys, el periodista Juan A. Lozano, que havia estat director dels diaris *Manresa* i *Gazeta de Manresa*. El dia 11, mor als 69 anys M. Alba Serra Roca, propietària de la històrica Llibreria Roca.

Ampans inaugura escola

4 de maig. Ampans inaugura l'escola de noves oportunitats, al carrer de la Maternitat d'Elna, i el que havia estat un taller mecànic de vehicles passa a acollir vuit aules per acompanyar joves de 16 a 24 anys que no treballen i han abandonat els estudis.

L'atenció al pacient d'Althaia, premiada

4 de maig. En la 33a edició dels Premis Avedis Donabedian a la Qualitat, es premia el projecte d'Althaia per a l'atenció diferenciada del pacient d'edat avançada al servei d'urgències hospitalàries.

El Manresa celebra els 25 anys de l'ACB i la permanència

7 de maig. El Bàsquet Manresa celebra els 25 anys d'haver guanyat la lliga ACB amb una recepció a l'ajuntament i el retrobament dels jugadors i els tècnics del TDK, en el partit amb el València al Nou Congost. El dia 14, en un partit

Retrobament de jugadors i tècnics que van guanyar la lliga (foto: Baxi Manresa)

molt ajustat, el Baxi derrota el Breogán a la seva pista (81-82) i s'assegura la permanència.

P.J. Cardona ingressa a la Reial Acadèmia de Medicina

9 de maig. El microbiòleg Pere-Joan Cardona ingressa a la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya, on pronuncia una lliçó sobre els seus 26 anys d'investigació de la tuberculosi, que l'han convertit en tot un referent en la matèria.

Vallverdú visita l'Espai Aloy

10 de maig. L'escriptor centenari Josep Vallverdú visita el fons de literatura infantil i juvenil de la FUB dedicat a Josep Maria Aloy, on diposita el seu darrer llibre infantil, *El vuitè nan*, i participa en una conversa poètica amb el també escriptor Miquel Desclot.

Èxit del FABA

13 de maig. El Festival Artístic del Barri Antic de Manresa omple el recinte de l'Anònima de dansa, música i tallers. Maria Escarmiento, Núria Graham, Dorian Wood, Pol Batlle amb Rita Payés són algunes de les propostes.

fa 25 anys

El TDK guanyava la lliga

El número de juliol-agost de 1998 de la revista publicava el reportatge central, elaborat per Joan Barbé i Jordi Sardans, que analitzava el moment del Bàsquet Manresa SAE presidit per Valentí Junyent, després de guanyar la lliga ACB. Diferents persones vinculades al món de l'esport reflexionaven sobre el futur de l'entitat esportiva més representativa de la comarca –que llavors tenia 950 accionistes i 3.000 abonats– i com garantir-ne la subsistència dins una lliga amb uns nivells d'exigència alts.

Es commemorava el centenari de Mestres Cabanes

El dia 4 de juny, com ja hem esmentat, el TDK havia guanyat la lliga, però aquell mes també destacava la celebració del centenari del naixement del pintor Mestres Cabanes, amb una mostra al Museu de la Tècnica, que obria portes el 19 de juny, comissariada per Pilar Parcerisas i coproduïda per l'Ajuntament de Manresa, la Diputació de Barcelona i la Fundació Mestres Cabanes, amb el Consorci de les Drassanes Reials de Barcelona. El dia 5, el conseller de Governació, Xavier Pomés, assistia al lliurament dels premis Bagencs 98 de Jove Cambra a Josep Vila Closes, Alba de las Heras, Jonatan Cañadas i l'Associació de Lluita contra el Càncer. I el 21 de juny, El Galliner deia adeu a les cadires del Conservatori, abans de començar la renovació del pati de butaques.

Detenen un home acusat de matar la seva parella embarassada

15 de maig. Els Mossos d'Esquadra detenen un home com a presumpte autor de la mort d'una dona a la ciutat. Els fets haurien tingut lloc el dia 6 de maig als baixos del número 41 del carrer Gaudí, on la jove vivia des de feia poc temps.

ExpoBages i la Fira tornen al centre

21 de maig. La 41a edició d'ExpoBages potencia la tecnologia, amb l'espai TecnoBages a Sant Domènec, però pateix per les pluges de divendres i dissabte. Una setmana més tard, la Fira de l'Ascensió torna a ocupar el centre amb activitats comercials i culturals (dances i diada castellera) i un espai reservat a comerços.

Neus Català ja té plaça a Manresa

18 de maig. El darrer ple municipal del mandat aprova per unanimitat batejar la plaça de Crist Rei amb el nom de Neus Català Pallejà, per reivindicar la dignitat dels deportats als camps nazis.

Canvia la gestió dels parquímetres

26 de maig. Els parquímetres de la zona blava passen a dependre de l'Ajuntament, amb gestió a càrrec de Fòrum. El

canvi comporta una reducció de costos i el preu per hora passa d'1,95 a 1,50 euros en zona blava i d'1,70 a 1,30 euros en zona taronja.

La Festa del Riu aplega 25 entitats

27 de maig. Vint-i-cinc entitats de l'economia social i solidària de la Catalunya Central participen en la Festa del Riu, que es torna a celebrar en el mateix espai i en el mateix format de l'edició anterior.

La Residència de la Sagrada Família inaugura millores

27 de maig. La Residència d'avis del barri de la Sagrada Família celebra els 35 anys de servei amb la inauguració de la reforma del pati i jardí de la torre, que es va obrir ara fa trenta anys, el juny de 1993.

ERC s'imposa a les eleccions municipals

28 de maig. Amb una caiguda important de la participació (48,48%), la candidatura d'ERC, encapçalada per Marc Aloy, guanya les eleccions municipals amb 5.928 vots (7 regidors), seguida de JxManresa amb 5.001 (6 regidors), PSC amb 3.582 (4 regidors), Fem Manresa amb 2.385 (3 regidors), Impulsem Manresa amb 2.183 (2 regidors), Front Nacional de Catalunya amb 1.618 (2 regidors) i Vox, amb 1.537 i 1 regidor (més informació a la pàg. 7).

Jordi Sardans

Bàsquet Manresa

Enguany es compleixen 25 anys de la històrica gesta del TDK Manresa, aconseguida el 4 de juny de 1998. Els actes de celebració de la Lliga ACB es van fer amb la participació de bona part dels jugadors protagonistes d'aquella proesa, encapçalats per Joan Creus, l'ànima indiscutible d'un èxit segurament irrepetible. Sota la presidència al club manresà d'un exultant Valentí Junyent, sens dubte un bon gestor esportiu, com ja havia demostrat, es va aconseguir l'èxit més important a què podia aspirar el bàsquet manresà, que marca una fita indiscutible i que només es podia fer realitat si es donaven unes circumstàncies excepcionals. En l'àmbit europeu, tan sols l'equip patrocinat pel Banc de Sardenya de Sàsser es va proclamar campió de Lliga de la sèrie A italiana la temporada 2014/15, per igualar la gesta. L'èxit manresà és importantíssim, encara que alguns polítics no ho han entès i mantenen el pitjor aparcament de cotxes al Congost dels equips que formen part de l'ACB.

L'enderroc del carrer Codinella

L'enderroc de la casa del carrer Codinella, entre d'altres, per edificar la seu de la delegació de govern de la Generalitat ha posat el crit d'alerta entre els membres dels Amics de l'Art Romànic del Bages i del Centre d'Estudis del Bages pel fet de ser un treball no pactat, amb màquines de gran agressivitat, suposem que per ordres d'uns tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament, que un cop més no han tingut en compte la proximitat de les restes de la muralla a l'hora de fer-ho. Són els que manen, responsables de destruir part de la muralla medieval del patrimoni de la Via Sant Ignasi fa uns anys i ara sembla que culpables un altre cop de destruir una part del mur de Jaffa, un dels pocs exemples que queden del que havia estat un nucli emmurallat. Però alerta, ineptes, perquè es tracta d'un BCIN. Caldria obeir les ordenances abans de fer-ne l'enderrocament i és un fet que els murs medievals han estat afectats, malgrat el que diguin el polític de la Generalitat o el regidor manresà.

... i avall

Una justa poètica entre el cavaller Vallverdú i el trobador DescLOT

Fotografia de Joan Closas

Text de Jordi Estrada

Des del 10 de maig, la biblioteca del Centre de Documentació Josep Maria Aloy de la FUB compta amb el darrer llibre publicat per l'escriptor lleidatà Josep Vallverdú. El mateix autor en va fer la donació –«Per al Fons Aloy, amb el constant testimoni»–, acompanyat de l'escriptora i pedagoga Marta Luna, que va glossar amb gràcia i encert *El vuitè nan*, un personatge infantil que a la novel·la apareix descrit com a cavaller de qualitat per les seves virtuts de bondat, solidaritat, prudència, valentia i sinceritat, trets que defineixen també l'autor, del qual enguany es commemora el centenari. Acte seguit, l'escriptor va mantenir una animada conversa amb el també poeta, narrador i traductor Miquel DescLOT, en una sala d'actes plena d'un públic àvid d'escoltar dues veus mestres en l'ús de la paraula oral i escrita. Després de parlar sobre els seus inicis en l'art de versejar, remarcar la conveniència de fer encara més present la poesia a l'escola i destacar el poder màgic de la paraula poètica, que comprèn la música dels mots i el joc de formes i significats, tots dos poetes van exemplificar-ho dient poemes dels seus bestiaris, en una espècie de justa poètica medieval, però sense rivalitats, des de l'admiració mútua i compartint-ne el plaer amb la presència de mestres actuals i futurs. I posats a recular en el temps, estrany va ser qui, captivat per la força evocadora i misteriosa dels mots, no va tenir la sensació d'haver-se sentit novament infant per una estona.

Adam Majó

El continent, el mar, l'oceà

o va dir l'altre dia el president: l'espai natural d'actuació de Catalunya és Europa i la Mediterrània. Mirant el mapa l'afirmació pot semblar una obvietat, però no ho és tant. En primer lloc perquè els conceptes mediterrani i europeu tenen connotacions i conseqüències amb les quals no tothom se sent igual de còmode. I, en segon lloc, perquè Catalunya i la major part dels Països Catalans formen part, ara per ara, d'un àmbit que té un tercer espai d'actuació prioritari: l'anomenada Hispanoamèrica. Espanya ha cedit a favor de França el paper de pont i interlocutor preferent entre Europa i el nord-oest d'Àfrica i s'ha centrat a convertir Madrid en la capital *latina* d'Europa, en la porta per on haurien de passar les relacions econòmiques, polítiques i culturals entre aquests dos mons.

Barcelona i Catalunya han tingut i tenen també una relació intensa amb l'Amèrica que parla castellà. Des del comerç i els negocis dels segles XVIII i XIX fins als *latin grammy* de la Rosalia, passant per l'exili republicà o la producció editorial en espanyol. Seria absurd renunciar a aquests vincles i oportunitats, però seria també estúpid oblidar que aquesta és una relació que ens subordina a la capital del regne i reforça encara més el pes de la llengua castellana a la societat catalana.

Tornem, però, a la presumpta disjuntiva entre el mar i el continent. Parlant l'altre dia amb un amic molt mediterrani em deia, per justificar el seu punt de vista que, fins a l'arribada del tren i les autopistes, les comunicacions per terra resultaven lentes i difícils mentre el mediterrani era, en paraules del poeta, un immens pont de mar blava. El problema és que això no és cert. Sense oblidar les conquestes militars de la baixa edat mitjana ni l'important comerç amb altres ports de la mediterrània –i sí, els consolats de mar–, o el fet que efectivament en alguns casos era més fàcil desplaçar-se per mar entre dues poblacions de costa que per terra, la realitat és que en aquest país les idees i

la gent ens han arribat bàsicament per terra i d'Europa, tant les velles migracions i el turisme, com pràcticament tots els corrents artístics, filosòfics o polítics, del romànic a l'anarquisme. Però no només això, durant segles, la gran majoria de persones vivien tota la seva vida dins d'un radi relativament petit i coneixien només els poble i ciutats més properes. Així, malgrat el Pirineu i els Monegros, la relació entre l'oest del país i l'Aragó o entre el nord i Occitània era molt més fluïda, constant i intensa que amb altres terres de l'altra banda del mar. Per això el català s'assembla molt més a l'aragonès o l'occità que a les diferents llengües de l'actual Itàlia o, per descomptat, a l'àrab, el turc o el grec.

Som i sempre hem estat eminentment europeus, molt més continentals que marítims o oceànics. I el nostre àmbit principal d'influència –i d'existència–, on hem desforçar-nos a definir el nostre paper, és Europa. Però no per tancar-nos-hi, ni per anar a remolc dels europeus del nord, ni per renunciar als lligams amb Amèrica o l'Àfrica, sinó per definir una europeïtat oberta, inclusiva i solidària, i per tibar el centre de gravetat del continent cap al sud. I això passa també i sobretot per reforçar les relacions amb el nostre nord immediat, per superar la barrera –política i mental– entre el *Reyno* i la *Republique*, sabent que ni Madrid ni París ens ho posaran fàcil.

En aquest sentit, un dels errors greus que hem comès els darrers anys, i que Pasqual Maragall va intentar –sense èxit– corregir, ha estat abandonar la llengua que ens fa sentir-nos més a casa quan viatgem a Tolosa o a Lió i que ens permet connectar amb la basta producció escrita, parlada o interpretada en francès. És penosa la poca presència de persones, productes, fenòmens o notícies provinents del món francòfon als mitjans públics i privats catalans.

I mentrestant, però, la geografia és la que és i els estudis universitaris de Manresa s'omplen cada any d'estudiants del sud de França, molts dels quals s'incorporen a la societat manresana a través, per exemple, del club de rugbi de la ciutat. Per cert, potser no sabeu que l'any 1955 es va jugar al camp del Pujollet un partit de rugbi entre el FC Barcelona i l'Sporting Club Saint Giron, organitzat precisament per un manresà d'origen francès, l'incansable Jaques Jordà.

Josep M. Oliva

Jordi Sardans

Sobre gustos

Remenant retalls de revistes que ja tenen els seus anys, em trobo amb una entrevista conjunta que van fer el 2005 a Lluís Llach i Feliu Ventura. Passats divuit anys el Llach em segueix semblant plenament actual, mentre que el Feliu Ventura, que en aquell moment representava allò que en diuen «artista emergent», ara em queda llunyà i borrós. Fent una ullada a aquelles pàgines, em vaig encantar a llegir de dalt a baix una mena de qüestionari que anaven responnent tots dos i que es centrava en els discos que tenien, els artistes que admiraven, la música que escoltaven, les cançons que els hauria agradat escriure... I d'entre tot aquell test em va cridar especialment l'atenció la seva resposta a la pregunta «Quin disc dels que tens no em diries per vergonya?». El Llach responia «No te'l diré, però l'estic visualitzant perfectament» (fa divuit anys, mentre la majoria dèiem «l'estic veient», els més avançats ja deien «l'estic visualitzant»). I el Feliu Ventura donava una resposta gairebé calcada: «No te'l diré, però se me n'acudeix algun». Com a artistes els separava una distància immensa, però en molts altres sentits estaven fets l'un per l'altre, i en les respectives respostes a aquella pregunta quedava ben demostrat. Tots dos van tenir la franquesa de reconèixer que entre els seus discos en tenien algun que preferien no mencionar, però cap d'ells va atrevir-se a dir quin. Com si tenir un gust que no quadrés amb la seva imatge pública, sobretot la del Llach, pogués fer trontollar el seu mite.

La resposta del Llach a aquella pregunta parlava de com era ell, però també retratava molta altra gent d'aquest país que, sense estar sota tants focus, es cuida igualment de no mostrar els seus gustos, si ho voleu més vulgars, per por del què diran i de malmetre el concepte que tenen d'ells. Han estat una legió des de sempre. Són els que quan anaven a comprar *El Caso* se'l feien embolicar perquè els altres no sabessin que el llegien; els que van venir després i miraven l'*Interviú* d'amagat, i els que ara posen Tele5 sense comentar mai a ningú que l'han vist. Homes i dones a qui els costaria menys sortir de l'armari que reconèixer que els agrada el Julio Iglesias. Gent que se n'anirà a l'altre barri sense haver-se mostrat mai com talment és, i amb la qual per res del món voldria assemblar-me.

Reflexions sobre les municipals

Es veia a venir perquè el carro feia temps que anava pel pedregar. Si s'analitzen bé els resultats globals de les passades eleccions municipals, la clau principal està en la pujada manifesta dels abstencionistes i el partit més castigat ha estat ERC, perquè 350.000 independentistes, no pas autonomistes, han deixat d'anar explícitament a les urnes. No es tracta d'una abstenció volàtil, sinó feta a consciència. En condicions normals hauria de ser força més que un toc d'atenció, però en un partit on els tècnics i experts van tan escassos de personal, dimitir és gairebé una heroïtat.

El fracàs, és clar, s'ha de personalitzar en primer lloc en qui vol seguir essent-ne cap visible, Oriol Junqueras, de qui no oblidó que l'enemic ha posat a la presó per defensar el vot democràtic en un referèndum d'autodeterminació del poble català. Però, també veig que ja no és el mateix. No m'agrada que li diguin *mossèn*, perquè és demagògia fàcil, però també és veritat com em deia un exmilitant d'ERC que cada dia es comporta més com el Papa de Roma. Només cal veure què opinava el 2017 i què diu ara entre embarbussaments que ni tan sols permeten entendre exactament què vol dir. Des de fa temps, s'ha establert un perillós culte al junquerisme, entès com adorar la persona del Junqueras, que xoca fins i tot amb el concepte del leninisme –que no és gens banal– de *pocs i junts*, de qui assessora Junqueras a Manresa; és a dir, Josep Hugué. El grup 1 d'Octubre tindrà feina a incentivar un debat intern contrari a l'actual culte i direcció.

L'estratègia li ha fallat estrepitosament a ERC per diverses causes, però fonamentalment per voler imposar-nos dos conceptes erronis: ampliar la base, només ha servit perquè 350.000 independentistes hagin deixat de votar-los, mentre que si la volien ampliar sense dir-ho, però fent una política clarament autonomista i de submissió a l'estat centralista, només ha donat com a resultat a les àrees que volien penetrar, de potenciar els mal anomenats socialistes de l'*A por ellos*. I dos, la incongruència de la taula de diàleg amb un estat guerrer, com és històricament Castella, que busca permanentment el conflicte. Com ja recordava Ortega y Gasset en un article de 1921, «l'ètica del guerrer és superior a la de l'industrial».

Marta Jorge

Laura Serrat

Llapis i paper

Després d'un passeig per les aules de quatre anys de durada, són molts els aprenentatges que m'emporto a la meva motxilla de coneixements. Encara necessito que passi temps per poder avaluar amb objectivitat si tornaria a repetir l'experiència, però hi ha unes quantes idees que tinc molt clares i amb les quals m'agradaria convidar a la reflexió des d'aquesta columna. Em centraré només en dues qüestions. En primer lloc, he pogut comprovar els passos de gegant que ha fet el sistema educatiu des de la primera vegada que vaig passar per la universitat, l'any 1996. En aquest cas, però, cap enrere. En 27 anys, el sistema ha intentat innovar amb mesures com, per exemple, l'avaluació continuada. Una iniciativa que, fonamentalment, afavoreix els alumnes que viuen al límit i que s'hi troben molt a gust presentant treballs cada dos per tres mentre, alhora, fan càlculs per veure quina serà la nota necessària per passar l'assignatura a l'examen final. Perquè en funció de la que calgui, «ja m'esforçaré més o menys». Em temo que soc de les *boomers* que només tenia dues oportunitats per superar una assignatura, una al juny i una altra al setembre. Això implicava haver de portar al dia, i molt, un bon tou d'assignatures i jugar-te-la a una sola carta. Era just? Segurament, no. Però allò sí que era un esforç continuat obligatori per arribar a meta. L'actual avaluació continuada em sembla més aviat una broma que, tot i que no sé qui es va inventar, tinc clar que afavoreix els ganduls.

En segon lloc, torno a un tema que estic segura que comença a preocupar al professorat, o, si més no, així hauria de ser. Em refereixo a les diverses intel·ligències artificials que ajuden a presentar treballs escolars i universitaris amb resultats sorprenentment excel·lents. Un nou avenç que arriba per afavorir aquells que no coneixen el significat de la paraula esforç. Doncs bé, la meua proposta per avaluar l'alumnat com cal i, d'aquesta manera, saber si veritablement s'ha treballat durant tot un semestre és molt senzilla. Però compte, perquè implica tornar enrere i deixar-se d'avaluacions continuades, d'exàmens a ordinador i de professors avaluant treballs fets per màquines. Des d'aquí convido a tornar als orígens, al llapis i al paper de tota la vida, per tal que l'alumne pugui demostrar sense parany allò que realment ha après i quant s'ha esforçat. O, encara millor, beneïts siguin els exàmens orals.

'Coti x coti' i la força dels canvis

La sardana viu una petita revolució des del llançament de *Coti x coti*, de The Tyets. La cançó, que obre el seu segon disc, representa una clara fusió entre la música urbana i els sons de cobla. L'atreviment d'apropar la sardana a altres estils és un fenomen que ve de lluny, amb propostes com la del músic manresà Santi Arisa i la seva Sardanova. Però no ha estat fins a l'arribada del duet mataroní que el gènere s'ha popularitzat entre el públic més jove, que dansa en rotllana en concerts i sales de ball cada vegada que sona la tornada de la seva cançó més famosa. En general, el món sardanístic ha rebut amb els braços oberts una cançó que podria suposar un rejuveniment dels balls a les places, però també han aparegut acusacions de pervertir el gènere en mans del trap i el reggaeton. Als crítics els diria que la música ha estat, des de sempre, un terreny d'exploració. La mescla de sonoritats és una aposta arriscada, però sovint dona lloc al naixement de nous estils. Un dels exemples més paradigmàtics és la rumba catalana, que sorgeix als anys cinquanta partint de ritmes que deriven de la música flamenca amb influències de la música cubana i el rock. Són aquests intercanvis culturals els responsables de fer evolucionar la música i connectar-la amb les noves generacions.

Els canvis sempre creen reticències, però oposar-s'hi és anar en contra de la mateixa naturalesa de la vida. «El canvi és l'única cosa immutable», deia el filòsof alemany Arthur Schopenhauer. La música n'és l'exemple més paradigmàtic, però també es pot aplicar en la nostra quotidianitat. El que ara ens envolta i sembla una realitat estable i permanent un dia no hi serà, però vindran noves melodies que ens mostraran que encara tenim per davant un llarg pentagrama per omplir. Si aprenem a fluir amb la naturalesa dels canvis, podrem descobrir noves versions de nosaltres mateixos i potser un dia ens trobarem ballant músiques que ara ens resulten inimaginables. *Coti x coti* és només una cançó, però és la mostra més clara que quan ens atrevim a donar una nova mirada a la realitat en podem resultar victoriosos. M'agradaria imaginar que la cançó podrà tenir un impacte real en la cultura d'arrel, acostarà la gent jove a un gènere que fins ara li era aliè i aconseguirà que la tradició es mantingui viva.

Manresans que han conquerit Madrid

Maria Casserras, Lourdes Perramon, Llum Rubio, Jordi Perramon, Clara Virós, Gina Gonfaus, Clàudia Hita i Carles Harillo a la Puerta del Sol, el dia 21 de maig passat

Tots tenim un conegut que ha migrat: perquè els negocis li han anat bé, perquè està ampliant estudis, perquè ha volgut cercar nous horitzons o perquè Manresa se li ha fet petita. Moltes vegades la destinació és Barcelona o s'enfila nord enllà. Fins i tot pot prendre una dimensió intercontinental. Però sovint oblidem que Madrid també pot ser una destinació alternativa. Una ciutat que ha atret alguns dels nostres veïns fins al punt que alguns han decidit quedar-s'hi.

Ramon Fontdevila i Jaume Puig

Des d'El Pou de la gallina hem volgut parlar amb ells, saber el perquè del seu pas, com els ha anat i fins i tot com s'hi senten, instal·lats a la *villa y corte*. Sense voluntat de ser exhaustius, la nostra mostra abasta artistes, estudiants, empresaris, advocats i també una religiosa. Ens en deixem molts, segur, però a tots els que hem localitzat els agraïm la seva atenció i la voluntat de venir un diumenge al quilòmetre zero de la Puerta del Sol –a Sol, com en diuen allà– per fer-se una foto i acabar d'arrodonir quinze històries de manresans a Madrid.

Josep Eduard Grau Costa

Josep Eduard Grau (Manresa, 1958)

és, de tots aquests manresans el que va arribar primer a Madrid, fa 37 anys. Llicenciat en Econòmiques a la UAB, després d'un màster a IESE, de seguida

Presentem quinze històries de manresans a Madrid. Artistes, estudiants, empresaris, advocats i una religiosa.

va trobar feina a Barcelona, a la multinacional Dun & Bradstreet, que ofereix millorar el rendiment a les empreses d'arreu del món. «Quan el 1986 van portar la seu central a Madrid, al gerent i als directors sectorials ens ho van oferir i, com que havia de ser només per dos o tres anys, amb la meva senyora vam dir que sí». La senyora és Pilar

Pérez, de Palència, i l'havia coneguda mentre feia la *mili*, a València. De casats, el jove matrimoni s'havia instal·lat a Barcelona «...però la nostra filla Mercè ja va créixer a Madrid». Aquells «dos o tres anys» s'allarguen, i quan ja en feia cinc «ens plantegem tornar a Barcelona. És en anunciar-ho a l'empresa que em van oferir anar a França».

De l'estada a París Josep Eduard Grau en té molt bon record, «personal i professional, també pels fills que tenien vuit i tres anys, i anaven a escola amb nanos de tretze nacionalitats i una mestra formidable, abocada a facilitar-los la integració al curs en cosa de pocs mesos!». Al cap de tres anys, però, tindrà l'oportunitat de tornar a Madrid. Fet i fet, el seu pas per Dun & Bradstreet suma catorze anys, fins arribar a ser-ne subdirector general. I aleshores emprèn

Josep Eduard Grau a la plaça d'Orient (Foto Pilar Pérez)

Llum Rubio i Jordi Perramon a la Puerta del Sol (RF)

un altre canvi. «Més que valent, soc un punt inconscient, però el cert és que m'agrada anar a llocs on les coses van malament: és quan tens la possibilitat d'introduir canvis, de reorganitzar...». I aterra en una empresa espanyola per preparar-ne la integració en una d'internacional, Recall, on Grau exercirà el càrrec de director general, amb diverses

etapes de molta activitat internacional, de 1997 a 2016, en què es prejubila.

La catalanitat

«Jo soc de Manresa, encara que estigui aquí des de fa trenta anys: la veritat és que s'hi està còmode. I aquí, a París o a Barcelona, el que compta és l'actitud». Grau considera Madrid una ciu-

tat oberta i distingeix els ciutadans dels seus representants polítics o els mitjans de comunicació «que aquí no informen sinó que creen opinió i generen una tensió política enorme». Encara més, «un dels meus millors amics, advocat i d'educació excel·lent, si li parlo de Catalunya no ens entén. Com molta gent que no entendre mai que parlem en català... podent parlar en castellà!». Però Grau no creu que la seva condició de català l'hagi perjudicat mai, «al principi fins i tot percebies un punt d'admiració que va desaparèixer després de les campanyes del PP contra l'Estatut, quan pel carrer et demanaven *'firmar contra los catalanes'*». En qualsevol cas, Madrid li agrada i la considera una ciutat amb atractiu turístic, espectacles i una bona oferta cultural i gastronòmica «però som enmig d'enlloc. Tot para lluny. Ja no diguem el mar, que és a 400 quilòmetres!». Josep Eduard Grau acostuma a tornar a Manresa sovint, «cada dos o tres mesos quan vivien els pares, ara una mica menys». Amb la jubilació de la seva dona –metgessa radiòloga a l'Hospital de la Paz– es planteja un futur a cavall de Barcelona i Madrid, perquè la filla, també metgessa dermatòloga, continua a Madrid i l'Eduard, el fill enginyer, s'ha establert a Barcelona. «Amb un pis a cada banda, des de Barcelona ja m'escaparé a Manresa!».

Jordi Perramon i Llum Rubio

Llum Rubio Barés va néixer a Manresa el dia 21 de febrer de 1958 i és per això que es diu així. «La meua mare ho va tenir clar», diu, «tot i que en aquella època em van haver d'inscriure com a Luz, és clar». El seu marit, Jordi Perramon Ferran (Manresa, 1955), és vicepresident d'Ausa, la companyia manresana fabricant d'equips industrials compactes tot terreny que treballa per una vuitantena de països i 120 distribuïdors d'arreu del món.

L'any 1990, per problemes amb el distribuïdor que tenien a Madrid, Ausa va decidir obrir-hi delegació pròpia perquè era on hi havia el mercat més important de compra –«ara es lloga més»– i el Jordi va entomar-ne la direcció. Hi van arribar en ple mes d'agost i la Llum recorda que va ser una època complicada, perquè els fills, el Ferran

i la Sílvia, tenien només dos anys i un any, i es van haver d'espavilar perquè allà no hi tenien ningú. S'hi van escolaritzar plenament, tot i que la Sílvia va començar Arquitectura i el segon any va voler anar-se'n a acabar la carrera a Barcelona, a la UIC, «també va fer ballet clàssic i ha voltat per tot el món: la Xina, l'Índia, Nova York... Ara treballa a Milà; és una noia internacional». I el Ferran va fer hostaleria a Marbella, es va enamorar d'una catalana i s'ha instal·lat a Catalunya.

Tornar a Manresa és complicat

Ja fa més de trenta anys, doncs, que la Llum i el Jordi fan vida allà i veuen difícil tornar a Manresa. A Madrid s'hi troben bé: «Un cop t'acostumes a viure en una ciutat tan gran, tornar a Manresa, a la nostra edat, és complicat», diu el Jordi. I la Llum hi està d'acord. Tenen poca relació amb els manresans d'allà. «De vegades quedàvem els caps de setmana, perquè durant la setmana és molt complicat, però tenim molta relació amb la gent d'allà», comenta el Jordi. La Llum hi afegeix que fins i tot participen activament a la parròquia de San Ginés, tot i que tenen un apartament al Pirineu i procuren anar-hi cada tres o quatre mesos, i el Jordi ve sovint a Manresa per temes professionals. Estan empadronats a Madrid gairebé des de l'arribada, perquè facilita molt les coses, sobretot per temes administratius. Hi han arrelat: «És una ciutat acollidora, no t'hi sents estrany, hi ha moltes coses per fer...», explica el Jordi.

La Llum, que confessa que se sent «global», explica que no han tingut gaires problemes pel fet de ser catalans, «de vegades ens volen imitar en broma, però vaja...». El Jordi reconeix que «algun cop sents comentaris, indirectament, encara que no arribin a ser de menyspreu... Els mitjans de comunicació aprofiten les notícies negatives de Catalunya, del Barça... I a Madrid tot és positiu. Si no vols tenir problemes, és millor que no toquis el tema polític, perquè hi ha coses que no les entenen. Com més els ho vols fer entendre, pitjor. Ni ho entenen ni ho admeten. I estan tots d'acord contra el procés que hem viscut. Sobre el tema Catalunya-Espanya hi ha força unani-

'Me gusta Madrid'

Probablement ja ningú recordi aquella cançoneta d'Antonio Areta que el 1961 cantaven Quique Roca, su conjunto y Claudia: *Me gusta Madrid*. «Me gusta Madrid, al amanecer / Me gusta Madrid, como me gusta Madrid. / Al atardecer, al anochecer / me gusta, me gusta Madrid...». I és que Madrid agrada. Es dirà que la seva presidenta autonòmica és vulgar i populista, que voten uns alcaldes del tot inversemblants. I, tibant de tòpics, que els seus ciutadans van sobrats de caràcter. Però al capdavant tothom s'acostuma de seguida als *cafelitos*, a les tapes i cerveses. Als entrepanes de calamars. Això i la seva voluntat cosmopolita, proclamada fa més de cinquanta anys, quan Franco s'acostava a la seva fi i la ciutat entrava en l'efervescència democràtica. La *movida*, les seves nits que acaben de matinada i una joia de viure expressada en dotzenes de cançons contemporànies han reblat aquella tonada seixantera: Madrid té alguna cosa que atrapa els seus ciutadans. Nous ciutadans, al capdavant, ja que rarament les famílies sumen tres generacions a la capital. I només els pocs que hi tenen nissaga es qualifiquen de *gatos*! Madrid és molt Madrid, doncs, i avui hi ha un estol de manresanes i manresans que se l'han fet seu. Tant que, de vegades, s'han descobert accidentalment un vespre, en un bar de vora casa. És així com la Maria Casserras va ensopegar un dia amb Ricard Oliva. «No podia creure que aquell senyor, que certament parlava català, resultés ser de Manresa. Semblava fins i tot conèixer perfectament la meua mare, amb qui es veu que de joves havien treballat plegats!». Madrid té aquest atractiu i aquesta capacitat de sorpresa. I els manresans –inclosos els que hi cerquen anonimat– no ens n'escapem pas.

Ricard Oliva amb Maria Casserras. Es van trobar casualment en un bar (RF)

mitat. Tenen una mentalitat diferent de la nostra». El Jordi explica que, quan es va proclamar la República a Catalunya, em va fer molta impressió que a Madrid es pengessin massivament banderes espanyoles als balcons. I en això no hi va haver influència dels mitjans, va ser una iniciativa de la societat civil. Allò va fer que sorgissin alguns partits que van trobar el terreny adobat. «Abans, ens tenien enveja sana, de com es treballava per casa, en

l'època pujolista. Ara ens miren com dient: aneu per mal camí. Professionalment també passa, però ara ja no tant. Hi va haver més tensió en l'època de la fugida d'empreses i algun comercial va arribar a haver de mentir sobre la identitat de l'empresa, però això va ser un moment puntual. A més, és que és absurd i fins i tot es podria denunciar», diu el Jordi, que per temes de feina viatja molt per tot Espanya, perquè és el responsable de les vendes a l'Estat.

Loles Vives competint a Sagunt, amb l'equipació del CAM, quan tenia 61 anys (Arxiu familiar)

Maria Lluïsa Masuet, a Sant Domènec, en una visita recent a Manresa (RF)

Finalment, remarca que el tema fiscal és «de jutjat de guàrdia». «Gairebé no hi ha impostos!». I també hi ha molta diferència en temes com l'ecològic: «No hi ha la pressió de Catalunya, tot es requalifica més fàcilment».

Loles Vives Jorba

Loles Vives Jorba (Manresa, 1957) és una atleta de llarga trajectòria, especialista en proves de velocitat i la primera atleta femenina de l'Estat a baixar dels 12 segons —11,96—, en l'especialitat de 100 metres llisos. Llicenciada en Biologia, va treballar de jove al laboratori d'Anàlisi de les Aigües Residuals de la Depuradora de Manresa. Fa trenta anys que viu a Madrid. Hi va anar amb el seu marit, el periodista Martí Perarnau, l'any 1992, després dels Jocs Olímpics i els Paralímpics, perquè al Martí, que era director de premsa dels Jocs, se li acabava la feina i n'hi va sortir una de nova a Antena3. I sense pensar-s'ho gaire van agafar el cotxe, amb el fill de

set anys. Llavors la Loles era responsable de la secció d'atletisme d'*El Mundo Deportivo* i des de Madrid ha treballat per *El Periódico* i *Sport*. Allà va fer un màster en nutrició esportiva, «que és el que més he fet», tot i que també fa d'entrenadora personal. Com que portava el seu fill Martí a fer atletisme, es va animar a reprendre aquest esport en la variant màster; «porto 25 anys corrent», explica. Ara corre amb la samarreta del Club Atlètic Manresa, «em mantinc fidel a les arrels, roda el món i torna al Born», diu. Tot i estar jubilada, fa temes de divulgació de la salut, de nutrició, a més de dedicar-se encara a l'atletisme.

Federada a Madrid

La Loles, que està empadronada a Madrid, remarca la paradoxa del fet que se la consideri una atleta madrilenya, federada a Madrid, que corre amb un club català; «no se'm considera atleta catalana. Si em federés a Catalunya tindria problemes per competir. I el

gruix de competicions és a Madrid. És un tema que tinc ganes de comentar algun dia a la Mercè Rosich, ara que és presidenta de la Federació, per veure si es pot canviar, perquè no soc l'única a qui li passa». A Madrid, viuen a la zona nord, prop del Parque de las Naciones, on uns cosins germans tenien els laboratoris Jorba. Primer s'estaven en un pis de lloguer i després van comprar-hi una caseta. «S'hi viu molt tranquil i és a prop del centre». Diu que li agrada la ciutat, «és dura, però en pots gaudir molt, hi ha moltes activitats culturals».

Tornar a Manresa? Diu que no ho sap, la seva filla Marta juga a futbol, «és futbolista professional, primer al Rayo Vallecano, després al Betis i ara fa un any que és a Mèxic, i hi viatgem molt; qui sap què ens portarà la vida...», diu. El fill gran també treballa allà. I a Manresa no hi venen gaire. «M'agradaria venir més, però el viatge se'ns fa feixuc. Enyoro el Passeig, l'orxateria, els gelats de Las

Vegas... La ciutat la trobem molt igual, la zona de les Bases de Manresa sí que ha canviat...». La Lloles comenta que «quan vam arribar-hi, fa trenta anys, ens apreciaven força, als catalans, se'ns valorava molt», però explica que durant el procés ho van passar malament. «Al barri on visc vam patir pel que va passar, però també per l'ambient que es respirava. Quan anàvem pel carrer o estàvem en alguna cafeteria procuràvem que no ens sentissin parlar català. Ara la situació continua gairebé igual i procuro no parlar-ne... No tothom és així, conec gent que ho accepta i ho entén, però la classe política dels partits majoritaris és força culpable de tot plegat, no hi ajuden gens. I jo procuro ser prudent, no acostumo a significar-me, soc una atleta *madrilenya*, porto els colors d'Espanya i he procurat no forçar les coses, no treure la senyera...».

Maria Lluïsa Masuet Iglesias

Maria Lluïsa Masuet (Manresa, 1961) és la General Counsel de McDonald's a Espanya, responsable del departament legal i també de tota l'àrea de franquícies i de la seva estratègia. Llicenciada en Dret per la UB el 1984, a Manresa passa pel bufet de Benjamí García –«amb en Jordi Valls, tots érem joves!»– i, a Barcelona, pel de Mulerat i Roca, «que ja tenia un recorregut internacional. Per això vaig acceptar un encàrrec a Lisboa». Allà va acreditar-se com a advocada el 1994, després d'aprendre el portuguès i passar un any i mig pel torn d'ofici, i se n'hi va estar cinc. «Hi vaig conèixer el meu marit, de Saragossa, que havia estudiat a la UAB. I vam decidir d'anar a Madrid a finals del 98 i el gener del 99 ja entro a McDonald's». Són gairebé 25 anys de dedicació a la multinacional de menjar ràpid, que considera una companyia d'oportunitats, on el 90% d'establiments operen com a franquiciats de la marca. En aquest sentit, Masuet també presideix la Asociación Española de Franquicias i –no tot han de ser Big Macs amb patates rosses!– és la secretaria de la Fundació Ronald McDonald, que «es finança amb les donacions dels clients i amb els beneficis dels restaurants, per millorar la salut i benestar de famílies amb fills malalts que s'han de desplaçar per rebre un tractament mèdic».

Jacob Petrus, en una nova imatge promocional de TVE

Madrid transformada

Casada i amb tres fills, Maria Lluïsa Masuet es va empadronar de seguida a Madrid, i valora com s'ha anat transformant la ciutat. «Quan vaig venir-hi a viure tenia Barcelona com a referent de ciutat oberta i moderna, però això ha anat canviant. Volto molt per tota la península i avui em fa l'efecte que Madrid és una ciutat molt oberta i més popular que no sembla. Potser es percep elitista... I no ho és. Pots comentar les notícies al bar des del teu anonimat!». Destaca que poca gent és pròpiament de Madrid, «hi ha una barreja molt gran i, d'altra banda, a ningú li importa d'on vens». Això sí, afirma convençuda: «Jo soc manresana, i les meves amigues són les amigues d'aquí». I afegeix: «Venim tot sovint, amb tren o amb el cotxe, per reunir-nos amb la família». I pel que fa a la llengua, ho té clar: «A casa parlem català i castellà –el meu marit va estudiar a Bellaterra i sap català, és clar. I jo al cap de 25 anys encara no n'he perdut l'accent. La llengua no és cap problema ni enlloc me n'han dit mai res, més enllà d'alguna broma, com ara si soc del sud d'Andorra!».

Jacob Petrus Torrano

Jacob Petrus va néixer a Manresa el 1976 i s'hi va estar fins als set anys, quan la fa-

mília acompanyava els moviments laborals del pare. «Hi ha qui es pensa que el cognom és artístic i no, és ben català: el va portar l'avi des d'Alaior, a Menorca» Llicenciat en Geografia, en l'especialitat de climatologia, el professor Javier Martín li va indicar que a Madrid, al grup Prisa buscaven una persona amb habilitats comunicatives. «Jo ja havia tingut beca per la Cadena SER i per TV3, però em vaig abocar en aquell càsting i m'hi vaig quedar. Això era l'any 2000. Després van venir deu anys a TeleMadrid com a cap d'informació meteorològica i des de 2013 que estic a TVE». I és aquí on ha esdevingut el divulgador científic que és avui, amb el programa *Aquí la Tierra*, que dirigeix i presenta cada dia, de dilluns a divendres, des de fa nou anys. La presència a les pantalles l'ha fet popular –pot superar el milió de telespectadors– i això l'ha dut, més enllà de la climatologia i meteorologia, cap a diversos programes d'entreteniment i fins i tot en cavalcades de reis. O bé al Cap d'any de 2021, quan va acabar cobrint la baixa d'Ana Obregón a les cèlebres campanyes de Puerta del Sol per celebrar l'arribada del 2022!

«No sé si tornaré a Catalunya. La vida m'ha anat sorprenent. A Madrid m'hi he casat, hi tinc dos fills i tota la meva

vida. De fet, ara mateix he viscut 23 anys a Catalunya i 23 més a Madrid. I si pogués triar –diu entre rialles– em penso que em jubilaria a Astúries, que és el meu lloc preferit de vacances!». La seva presència a Manresa és certament ocasional, «els nanos tenen sis i deu anys, i els horaris de feina ja no m'ajuden gaire per estar amb ells. I això que a Manresa i a Barcelona hi tinc amics de la infantesa, i el pare és a Santpedor... Potser ara que els fills es fan grans vindré més». Viure a Madrid és molt divertit, sobretot si s'és jove. «Estan acostumats a rebre gent, quasi tothom és de fora, i tu t'hi adaptes, amb les canyes, anar a picar...». Però Petrus defensa que hi ha d'haver un temps per a cada cosa. «Després vas veient que és una ciutat dura per viure-hi, amb un trànsit intens i pocs espais verds. En el nostre cas ens n'hem anat a viure a Villanueva del Pardillo, a la Sierra de Guadarrama. És a dotze minuts de la feina i podem fer vida de poble. Abans no m'hauria agradat, però ara m'encanta».

Tenim moltes coses en comú

Jacob Petrus assegura que a Madrid la percepció de la catalanitat ha canviat moltíssim. «Hi ha catalans a munts! I havíem estat molt valorats, per la nostra manera de treballar, que jutgen seriosa i compromesa. Però el Procés ha erosionat la nostra imatge». El Jacob reitera l'acolliment que sempre ha notat, «només una vegada, a TeleMadrid, quan estava parlant per telèfon en català, algú va venir-me a dir que allò li molestava, que no li semblava bé. De fet, també hi ha catalans que quan els dius que treballes a Madrid s'ho prenen malament...». La seva conclusió és que a Catalunya tenim una idea de Madrid allunyada de la realitat, «de la mateixa manera que a Madrid es parla d'una Catalunya que no és. T'adones que la política i alguns mitjans de comunicació han treballat per al desconexament mutu i també per evitar l'afecció de Catalunya envers Espanya, amb qui tenim més coses en comú que no pas diferències. Han passat coses molt poc raonades». Defensa que una de les grans lliçons de Madrid és posar en valor les relacions humanes, «per sobre d'altres coses que ens han fet mal a la convivència, a Catalunya mateix o bé amb les altres comunitats».

Tan bé com podríem estar...

Socis d'empresa, companys de feina, germanes de congregació, amics de festa... tots excel·lents persones. A Madrid es respecten més o menys les nostres singularitats, és clar, però si llegiu detingudament les entrevistes veureu que no sempre som entesos com a poble. Per què parlem en català si podríem parlar en castellà? Per què ha crescut l'independentisme? Tan bé com podríem estar! D'ençà 2006 i la reforma de l'Estatut, es van incrementar les tensions: només cal recordar aquella recollida de signatures instigada pel PP "contra los catalanes". Aquells quatre milions de signatures d'arreu d'Espanya van fer mal i, encara que avui dormen en algun magatzem de les Corts, no van resultar inútils. Com també va fer mal aquell Estatut que ens va retornar ribotat, tot i haver estat aprovat en referèndum a Catalunya. Després, i a partir de 2010, cada episodi del *Procés* va incrementar la distància. Al capdavant, tots els entrevistats coincideixen: el tema polític és millor no remoure'l perquè genera friccions, ni que sigui perquè els partits i alguns mitjans de comunicació acostumen a magnificar-lo sistemàticament per obtenir-ne rèdits electorals o multiplicar *likes*. És clar que, en acabat, a Madrid cada dia s'acaba la jornada laboral, es comparteix tapa i *botellín*, i la vida passa. I amb més o menys tensió, es percep tot prou agradable. El millor elogi que un pot rebre és: «¿Catalán? ¿Pues no lo pareces!». Per tota la resta, ser català és sinònim de seriositat i bona feina, i a mesura que s'allunya l'octubre de 2017 torna la tranquil·litat. Som catalans, sí, però com sentència als espectacles Arturo el Grande, «ningú no és perfecte».

David Segarra, obert i molt cordial, manifesta que els catalans som apreciats a Madrid, i fins i tot organitza cada any una calçotada a casa seva. (RF)

David Segarra de la Peña

David Segarra de la Peña (Manresa, 1969) és un enginyer de Camins per la UPC, convertit en emprenedor i protagonista del desenvolupament d'un medicament que pot ser vital per reduir els danys que causa l'ictus isquèmic. És fill del barceloní Joan Segarra, que va ser professor i director de l'Escola de Mines de Manresa, i de la manresana Amelia de la Peña, professora de literatura a l'institut Lluís de Peguera. Amb un grup de socis i amics van fundar el 2006, a

Madrid, Igen Biotech i així va entrar en el món de la biotecnologia. El 2011, amb científics de l'Hospital Ramón y Cajal, van crear l'empresa Aptus Biotech i van constituir el 2014 l'*spin off* AptaTargets, per desenvolupar ApTOLL, un antiinflamatori per a la fase aguda de l'ictus, que està en procés de proves.

Cap del Real Madrid

El David es va empadronar a Madrid, concretament a la ciutat dormitori de Pozuelo de Alarcón, l'any 2001. Ha-

via fet màster de direcció d'empreses a l'IEFE i allà va conèixer la seva parella, que és gallega. Van considerar que era un bon punt central per instal·lar-se. «A mi m'interessava entrar en el món de la consultoria i l'estratègia empresarial, per assessorar directius, i totes les ofertes que vaig rebre eren de Madrid, que és on hi ha els centres de decisió de les grans empreses, a diferència de Barcelona, on es concentren més els centres de producció». Reconeix que està «molt consolidat» a Madrid. Tenen tres fills, dos majors d'edat i el tercer que ja en té setze. Però remarca que «no n'hi ha cap del Reial Madrid. Són de l'Atlètic, del Barça i de tots», diu. Per a ell «la provisionalitat s'ha institucionalitzat» i veu complicat tornar; «potser a Barcelona, encara, però portar els fills a Manresa no ho veig viable». En realitat volta molt. Quan hi parlem acaba de tornar de Munic, on ha mantingut contactes amb neuròlegs de diversos països interessats en el medicament. I la setmana següent se n'ha d'anar als Estats Units i després a Suïssa. A Madrid s'hi troben bé, «és una ciutat acollidora, hi ha molta vida social, es fa molt *after working*, i això t'ajuda a integrar-te. A Barcelona costa més, el barceloní és més de sortir de la feina i anar cap a casa».

No recorda haver-se trobat amb gaires problemes pel fet de ser català: «Amb el tema de l'estatut es va iniciar una reacció, amb moltes discussions, però jo mirava de no entrar-hi. I després, amb el procés, molta gent em feia preguntes –també voltant pel món–, des de tots els extrems, uns a favor, altres en contra, hi ha gent a qui se li escalfa la boca...». Però en general, el David conclou que ha notat que «som apreciats». En el seu entorn es relaciona amb altres catalans, al col·legi dels seus fills, i destaca que en algunes empreses fins i tot s'hi fan calçotades. «Jo cada any n'organitzo una a casa», diu.

Jordi Muñiz Arrabal, Arturo el Grande

Jordi Muñiz fa de mag a Madrid. Va néixer el 1974 a Sabadell, però se sent manresà perquè de seguida va venir a viure a Manresa. Ara té 49 anys. «Els pares eren l'un de Granada i l'altre d'Oviedo, i vam arribar a Manresa

David Segarra, a tocar de la Puerta del Sol. (RF)

Jordi Muñiz, com a Arturo el Grande, promocionant l'espectacle on Stage (Arxiu familiar)

per quedar-nos-hi! Jo vaig estudiar al Pare Algué i després al Lacetània, amb el Morros!». El Jordi té capacitat per a l'espectacle i ho nota de ben jovenet quan puja per primera vegada dalt d'un escenari amb els dansaires Cor de Catalunya, el 1983, «ens dirigia el Josep Farré. Tenia nou anys i ja m'hi hauria quedat. Hi he fet de tot...». S'està als dansaires fins als disset anys. També

passa pel grup de teatre l'Arlequí, amb el Pere Vicens. «I faig pallassos i... màgia. Sempre m'havia agradat i un dissabte a TV3 veig «Escriu si vols ser mag». Em van adreçar a la Sociedad Española de Ilusionismo. I fins ara!».

Però l'itinerari no és tan senzill. El Jordi treballava al bar Hermanos Pulido, «i quan vaig començar, el mag Joan

Carles Harillo, a tocar de la Puerta del Sol: «Madrid et pot devorar» (RF)

Estany em va animar a anar-me'n de Manresa per formar-me i al final li vaig fer cas. De primer a Barcelona, treballant en hotels fent animació. Després Girona, Tarragona, fins que fitxo per Port Aventura!». Allà coneix Morrison el Magnífico, un mag de Madrid amb qui millora i que l'anima a anar-se'n hi. «i com que la meua parella aleshores era madrilenya, vam dir de provar-ho. A Madrid l'èxit va ser absolut, també en espectacles de revista, de dimarts a diumenge. El 2007 vaig fer 180 actuacions! I fins al 2011 tot va anar bé, però també m'arriben les conseqüències de la crisi». El 2012 començarà a treballar en creuers, cada setmana embarcat amb 1.800 persones. Malauradament la companyia plega al cap de dos anys i el Jordi no troba relleu fins al 2017, ara amb els creuers de Pullmantur, «i fins a la pandèmia! Aleshores vaig fer màgia per ràdio, a RNE!». I continua: «faig màgia còmica: entretens, sorprens i fas riure». Pel que fa al sobrenom, la història és llarga: va començar amb turistes estrangers en anglès com a Arthur, en homenatge a l'autèntic nom de l'avi. Després, quan ja feia màgia en castellà, va venir l'Arturo, «com de monarca, no ben bé un rei, però sí una mica, a la manera del Màgic Andreu o el Tamariz, que admiro». I això de «el Grande»? Aleshores el Jordi es toca la panxa i diu «¡Un capricho de la naturaleza!»

Ningú no és perfecte

«A Manresa hi tinc molts bons amics. Al mag Jordan Bosco el vaig batejar jo! Però tot i que trobo a faltar Catalunya, a 49 anys no puc pas recomençar-hi. De manera que vinc a veure els amics i de vegades també per feina». La vida a Madrid li és còmoda, s'hi ha comprat una casa i li agrada el caràcter de la gent. «La multiculturalitat, perquè de Madrid-Madrid no hi ha ningú. Però a tot arreu hi ha simpatia i, dit amb tot el carinyo, el punt de picaresca llatina: són tots molt vius!». A Madrid hi ha més gent, més sales i més teatres, i el Jordi, presentat com a Arturo el Grande, va treballant. «També a tot de pobles del voltant: cada estiu me'ls patejo!». «Als espectacles ho dic només començar: «Soy de Barcelona... nadie es perfecto» i així que comencen a riure afegeixo, fluixet, «cabrones», i aleshores riuen dues vegades». De fet, manifesta que ell no ha tingut mai problemes com a català, «em dic Jordi des de 1974, i he estat molts anys en creuers on la gent només vol ser feliç i se'ls en fot d'on siguis. La política ho emboira, però al final tot depèn de com vagis tu per la vida. I si vas de gilipolles, et tractarà així mateix».

Carles Harillo Magnet

Nascut a Manresa el 1977, va estudiar al Pius Font i Quer i va participar a l'Aula de Teatre municipal i en moltes

obres dels Carlins. Després, l'any 1998 va començar a art dramàtic a l'Estudi Nanci Tuñón. Potser el recordareu a les Innocentades d'aleshores! Després comença a formar-se en direcció i guió al Centre d'Estudis Cinematogràfics de Catalunya. Escriurà i dirigirà diversos curtmetratges i un llargmetratge digital (*Clara Solange con mujeres al fondo*). El 2012 el seu curt *El mal menor* va ser guardonat amb els premis al millor guió i a la millor direcció al Festival Internacional de Sitges. «Jo ja m'havia instal·lat a Barcelona, però quan vaig acabar els estudis de cinema em va semblar que havia de fer un canvi. D'això ja en fa dotze anys! Sortíem de la crisi del 2008 i hi vaig posar un punt d'inconsciència perquè vaig venir a Madrid amb una mà al davant i l'altra al darrera! Sentia que si no ho provava llavors no ho hauria provat mai». Instal·lat a Madrid, interpreta, escriu i dirigeix diversos espectacles al Teatro Lara i també dirigirà el seu text *Los buitres (o la muerte de los amantes)*, publicat el 2016. També des de 2018 li han representat *Una más uno igual* a l'Argentina, Perú, Santo Domingo o Equador. «L'havien de venir a fer a Madrid uns argentins, i jo hi hauria actuat, però la pandèmia ens va tocar...». Els seus darrers treballs han estat la direcció de *Tiritas* o la del microteatre *Las retamas y la hierbabuena*. I té en fase d'edició el curtmetratge experimental *Aquellos tiempos qué*.

També a Madrid costa

«Malauradament he de combinar feines de teatre o de direcció amb cursos o d'altres propostes més o menys vinculades: ara mateix formo gent al departament de qualitat d'una empresa de telemàrqueting. Ensenyar a donar la turra, a vendre, a recuperar trucades, a guanyar atenció... Estic a punt d'estrenar un curtmetratge, però em cal una certa tranquil·litat econòmica». D'entre els nouvinguts a Madrid corre la brama que quan fa dotze anys que hi ets tens una crisi que et qüestiona què estàs fent. «Però si estàs actiu notes l'energia que Madrid té: en l'àmbit cultural és un no parar! Potser després de la pandèmia és una mica diferent, però l'essència és talment la *noche* madrilenya. No tot és bo: Madrid et pot devorar. Et dona cops i t'abraça, et llepa... però també pot

ser perillosa. Amb tant de soroll, hi ha qui —ho diré poèticament— es perd». «No hi ha un Madrid. Sempre tens la sensació que et queden coses perquè és una ciutat molt gran. Jo hi he viscut sis o set Madrids diferents, depèn amb qui t'ajunes, d'on vius». Manresa queda en el record: «La meua infantesa i joventut és a Manresa, i m'agrada tornar-hi. És una ciutat agradable, encara que de vegades se't fa petita, però quan vaig pel Passeig m'hi retrobo i penso, collons, és que és mol maca!».

«Des que arribo em dic Carles i només Carles, allà on vagi, amb el nom ja deixo clar que soc català. Que ho soc amb la boca plena. Però certament vam viure un punt d'inflexió: si abans de 2017 no m'havia sentit mai diferent, després em vaig estalviar comentaris perquè va ser més difícil. Jo tenia dues vies d'informació, la d'aquí i la dels meus amics a Catalunya. Costava tot molt d'entendre i encara que ara sembli reconduït, vaig viure alguna situació complicada perquè la gent opinava sobre coses que t'incomodaven. A Madrid són capaços d'adreçar-se't tot dient «perdone que le moleste...», però, ja ho tens, hi ha actituds poc agradables». El Carles vivia envoltat de gent catalana «emocionadíssima, afins en el pensament. I a Madrid t'adones que sí, que hi ha una Espanya plural disposada a entendre'ns, ni que sigui culturalment, però també sents tot el contrari! I això que professionalment estem molt ben vistos al meu gremi: vaig amb gent de Mollet, de la Bisbal i d'Igualada. I puc anar pel carrer parlant català i mai ningú no m'ha dit res!».

Lourdes Perramon Bacardit

Lourdes Perramon Bacardit (Manresa, 1966) és coneguda pels lectors del **Pou** (vegeu l'entrevista publicada l'octubre de 2014). Llicenciada en Treball social, Teologia i Antropologia, va ser reelegida l'any 2019 a Madrid com a superiora general de la congregació de les Germanes Oblates del Santíssim Redemptor. L'any 1990 ja hi havia fet la professió religiosa, després de tres anys a Pozuelo de Alarcón. Després va viure en diferents comunitats a Tarragona i al Raval, a Barcelona, i ara torna a ser a Madrid des de 2013, quan va assumir el govern general de la congregació per

L'enyor de Manresa

Fins i tot quan han passat vora quaranta anys, hi ha qui enyora una mica Manresa. Si més no, sentimentalment. Els més joves pensen que hi tornaran un dia o altre, i mitifiquen la Manresa activa, culturalment desperta i de distàncies curtes: la conserven fresca en el record i no és estrany que sovint rebin visites d'amics, coneguts i saludats. Al cap del temps, però, Madrid esdevé una ciutat còmoda i pràctica, amb molts serveis, i la xarxa social que portaven de casa es va substituint amb tota lògica. Si la feina s'ho val, el retorn perd pistonada, doncs. I, si es forma una nova família, les visites a Manresa es van espaïant, només condicionades per la presència de familiars, especialment mentre es té la sort de conservar algun dels progenitors. Per això, i malgrat els trens de gran velocitat i les seves ofertes, Manresa queda lluny i a poc a poc s'empeteix. Només episodis com la festa major o espais com el Passeig conserven l'atractiu que van tenir en temps pretèrits, i els acaba d'ensucar la proximitat —multiplicada per l'enyor— que es diria que mantenim els 80.000 residents actuals. ¿Com els ho direm que els manresans ja no ens coneixem pas tots, ni queden obertes les mateixes botigues de la seva infantesa? Perquè des del cor de la *meseta* ben bé que podria semblar-ho. I, de tant en tant, un sopar entre aquests exiliats, una visita inesperada o, senzillament, el retorn uns dies de Nadal o estiu, els remou sentiment i memòria. I és que no són pocs els que diuen sense embuts que ells, ser, són manresans. I que ho seran sempre.

Gina Gonfaus i Maria Casserres encara no fa un any que hi són, però ambdues enyoren la Manresa més cívica i festiva. (RF)

primera vegada. Les germanes oblates es proposen l'atenció integral al costat de les dones que viuen del seu treball amb la prostitució i/o són víctimes d'explotació sexual. Són més de 400 germanes que treballen en setze països, amb Espanya Portugal, Filipines, Angola i bona part d'Amèrica llatina. Precisament la comunitat que viu al Raval de Barcelona va ser la impulsora del Lloc de la Dona com a espai d'acollida i promoció per a dones que viuen en situació de vulnerabilitat.

La Lourdes parla amb convicció. Torna a ser a Madrid després d'una esta-

da de vint dies a Bogotá. «Funcionem per períodes de sis anys, i a cadascun d'aquests períodes cal visitar totes les comunitats i projectes que tenim arreu del món. Amb les restriccions de la pandèmia ara hi ha feina si les volem fer totes abans de 2025!». Per això és a punt de tornar a marxar en una gira per Veneçuela, Argentina i Uruguai. «Amb la pandèmia ha crescut una nova realitat, que és la prostitució 2.0, la virtual. Tot just estem en fase d'aprenentatge, però ja sabem de captació de dones, víctimes a través de les xarxes socials. Entrar-hi és molt fàcil! Després venen el xantatge familiar i uns marcs

Lourdes Perramon, general de les Germanes Oblates d'arreu del món (RF)

legals molt variables que les obliguen a treballar 24 h, set dies a la setmana. Sense drets, ni horaris ni descans».

Manresa, Madrid i una església nova

Manresa forma part del record de la Lourdes que, des de 1986, ja no viu a la ciutat. «Torno cada Nadal i als estius miro de no perdre'm la festa major i el Correfoc». La seva sensació («puc estar equivocada!») és que Manresa té una vida ciutadana rica, a l'entorn de la cultura i l'animació social. «L'anonimat de Madrid pot anar molt bé, però també pot ser molt fred. A Manresa es coneix tothom! Recordo els pares a la parròquia i a l'associació de veïns de les Escodines, el grup de l'Esbart, la meva germana que treballa a l'Ajuntament... A Manresa no seràs mai anònim!». Per contra, celebra les zones verdes i els parcs de Madrid, la seva xarxa de transport públic. «Vivim vora el centre, al barri de Prosperidad, entre Chamartín i Salamanca. Podem sortir a passejar, a prendre alguna cosa. I l'oferta cultural no és barata, però té de tot!». També celebra trobar-hi una església més diversa, «en parròquies que han aconseguit fer una lectura més autèntica de la realitat, que són l'església de cada dia, la de carrer. Rejuvenida i dinàmica, familiar, diferent de la de la Catalunya secularit-

zada, que treballa amb parròquies més aviat envellides. De debò: anem a una missa que us agradaria!».

«La comunitat la formem vuit persones i valorem estar ben situades, ja que veritablement viatgem molt». La seva és una congregació de vida apostòlica, i tenen la casa mare a Pozuelo, però el seu equip està situat al cor de Madrid, i és veritablement internacional, amb germanes de Brasil, Argentina i Filipines. «Per això sé que el meu entorn és de respecte amb la diversitat. Amb elles, la catalanitat no troba ni malestar ni rebuig. Però no s'acaba d'entendre tampoc, perquè prioritza sempre la unitat i quan se sent parlar d'independència... Ara, però, la sensació és de tranquil·litat. I en tots aquests anys, només recordo alguna recomanació inicial, adreçada a millorar la meva pronúncia castellana, «mejor que no se te note». I aviat vaig millorar-la i fins vaig guanyar fluïdesa».

Maria Casserras Anguera

Maria Casserras (Manresa, 2000) ha enllestit els estudis de Dret a la UPF i ha tornat d'una beca Erasmus als Estats Units. Des del setembre de l'any passat és a Madrid fent el Màster d'Acceso a la abogacia, a la Complutense. «Havia decidit fer el màster en una universitat pública. Per

això soc a Madrid i m'hi he d'estar com a mínim fins al gener de 2024. Després no tinc expectatives, però si a les pràctiques trobés algun lloc que em volguessin, no em faria pas res quedar-m'hi!». El pare també és advocat –Jordi Casserres– i ella hi adreça tots els esforços. «Vaig cada tarda a la Complutense pensant en l'enfoc de l'exercici d'advocat. M'agrada molt tota la part deontològica i el perfil dels meus professors i companys, que són molt diferents dels de la Pompeu Fabra i em donen perspectives i recorreguts laborals diferents».

Entre el voluntariat i la 'juerga'

Viure a Madrid li agrada. El màster és difícil, però reconeix que també té moments molt esbojarrats. «En èpoques d'exàmens et tanques més, però també hi ha estones de molta juerga». «A Manresa sempre he fet moltes coses: som una ciutat amb un associacionisme potent! I a Madrid és el que trobo a faltar més». La Maria ben aviat va contactar amb la manresana Lourdes Perramon i va començar a col·laborar a la congregació de les Germanes Oblates. «En el meu cas, feia recerca de temes jurídics amb la Fundació Serra-Schönthal, creada per les oblates. Hi vaig ser els primers mesos; després, quan vaig començar les pràctiques, ho vaig haver de deixar...». De fet, la Maria a Madrid no només va contactar amb Lourdes Perramon —les seves famílies comparteixen arrels a les Escodines— sinó amb la Gina Gonfaus. «Amb la meva germana Eulàlia vam anar a veure el musical *Mamma Mia*, a la Gran Vía i al final vam passar a saludar-la». I encara un tercer vincle, quan descobreix un altre manresà, Ricard Oliva, «Un dia la meva companya de pis em truca i em diu que està fent una cervesa amb una persona de Manresa, que em coneix molt bé, i que baixi que me la presenta! El Ricard, que fa mooolts anys havia treballat amb la meva mare a cal Sagi, també viu a Madrid i des d'aleshores, sempre que ens hem trobat ens ha fet riure moltíssim».

«De Madrid m'agrada que ens trobem gent molt diferent i de tot arreu. Actors, artistes... no només de la península sinó d'arreu del món, i especialment de l'Amèrica Llatina!». Com que la relació

és fonamentalment amb gent del màster, la Maria no ha percebut mai cap problema amb la seva catalanitat. «Coincideixo amb gent d'Euskadi i d'Andalusia, i tinc una amiga malaguenya. Em noten catalana, és clar, però només he tingut alguna sorpresa en l'àmbit professional, quan en algun despatx han dubtat de la meua capacitat expressiva en castellà». «Madrid m'aporta moltes coses, però al mateix temps té un ritme angoixant. Les distàncies són molt grans! Per uns anys és un bon lloc, segur. Arrelar-hi...». Pensant en Manresa, la Maria diu que «allò que donaves per fet, quan ho perds ho comences a valorar molt més. També trobo a faltar molt la xarxa d'esplais, molt potent, de Manresa. Això i també el model econòmic, aquí tot es resol al Corte Inglés o via Amazon. A Manresa encara pots anar a comprar la carn o la fruita a la botiga de tota la vida; fas el got al Tonis... o esperes la festa major i l'Alternativa».

Clara Virós Martín

La Clara Virós (Manresa, 1999) és a Madrid des del setembre de 2021 i comparteix pis amb una altra manresana, Claudia Hita. «Havia estudiat publicitat i relacions públiques a la UPF i sempre m'havia agradat la psicologia social. I com que no tenia clar dedicar-me a la publicitat, vaig veure que podia continuar estudiant a la Complutense». A cavall de la sociologia i la psicologia clínica, l'opció de la Clara estudia la influència de la societat en els individus. «Va ser el meu treball de final de màster: els efectes dels mitjans de comunicació sobre les persones. I mentre el feia treballava a distància per

Maria Casserras estudia el Màster d'Acceso a la abogacia, a la Complutense

Clara Virós també ha fet un màster a la Complutense i treballa en una associació sense ànim de lucre

CENTRE DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA MONTSERRAT

SLC Manresa – SCC Bages · Passeig de Pere III, 68 · Tel. 93 872 17 07
manresa@cpnl.cat www.facebook.com/SLCdeManresa

El CNL Montserrat ha celebrat els 20 anys de Voluntariat per la llengua

Enguany el programa Voluntariat per la llengua (VxL) ha fet 20 anys. El VxL és un programa impulsat per la Secretaria de Política Lingüística de la Generalitat i gestionat pel Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL). Va néixer l'any 2003 i ja hi han participat més de 150.000 parelles, de les quals més de 3.800 s'han format al CNL Montserrat.

Per celebrar els 20 anys, el CNL Montserrat va organitzar, el 18 de maig, un acte al pati del Casino, al qual van assistir un centenar de persones. Va iniciar l'acte la directora del centre, que va fer un reconeixement del programa i de totes aquelles persones implicades. A continuació, la dinamitzadora del programa va presentar quatre participants del

VxL, que van explicar la seva experiència i van animar a apuntar-se al programa.

Seguidament, els assistents van poder gaudir d'un espectacle de màgia a càrrec del mag Eduard Juanola, que va deixar el públic bocabadat amb els seus trucs. L'Eduard Juanola ha col·laborat amb el VxL, en el marc de la campanya 'Quan parles fas màgia', amb l'elaboració de 25 vídeos amb trucs de màgia que serveixen de recurs audiovisual per fomentar la conversa entre les parelles lingüístiques i els aprenents de català.

Finalment, el senyor Francesc Serra, director del Departament de Cultura dels Serveis Territorials de la Catalunya Central, va cloure l'acte.

Claudia Hita comparteix pis amb Clara Virós

la UPF, en investigació política, fins al juny de 2022». Des d'aleshores, la Clara ha treballat en una empresa dedicada a l'anàlisi de les xarxes socials. «Què diu la gent, com es posiciona respecte d'una marca, què publiquen els creadors de contingut o bé els *influencers*...» i ara mateix ha començat una nova feina: «Estic en una associació sense ànim de lucre, com a tècnica d'inclusió amb col·lectius en risc d'exclusió social. Els busquem feina, habitatge.... i els relacionem amb les empreses, després de processos de formació».

Temporalitats

«No tinc plans de futur. De vegades em plantejo un doctorat o anar-me'n un temps a l'estranger. Però sé que m'agradaria tornar; si no a Manresa, almenys

a Catalunya. Manresa és com a casa: hi conservo el dentista i tot, que sempre és una bona excusa per tornar... i abans dels 25 anys l'AVE fa un descompte de 30% en tots els bitllets!». Pel que fa a la catalanitat no ha notat cap problema, «al contrari, a l'ONG Pro-vivienda es va valorar positivament que sbaés català». I desmitifica tòpics: «Entre setmana vas molt collada per la feina, però és veritat que hi ha sempre moltes opcions culturals o d'oci, fins i tot gastronòmiques». Ella, però, ara es concentra a millorar el francès i també –«per hobby, des dels temps de l'Olga Roig!»– continua fent ballet clàssic.

Claudia Hita Losa

La Claudia Hita (Manresa, 1999) era companya de la Clara Virós al Conser-

vatori. «Ens coneixíem des dels tretze anys i vam decidir anar plegades a Madrid. Hem compartit pis sempre». La Claudia des de la tardor de 2021 treballa en una agència de comunicació dedicada a les grans marques de moda, hotels i productes de luxe. «No toco ni premsa ni publicitat, fem d'intermediaris amb *influencers* i negociem accions i preus». La Claudia va estudiar Disseny a la facultat de Belles Arts, a la UB, i va estar d'Erasmus a Nottingham, amb quarantena inclosa. «Quan vaig acabar la carrera vaig pensar venir a Madrid per canviar d'aires. La moda a Madrid té moltes més oportunitats i parlant amb la Clara vaig veure que ella es plantejava fer un màster aquí. Va ser el motiu per marxar, sola potser m'hauria fet *més pall*!». Van buscar el pis plegades i s'hi estan des del setembre del 21. «Vaig començar en una agència més petita, mitjançant una aplicació de feines *on line*. De fet, vam llogar el pis sense tenir res lligat! Però al cap d'una setmana ja treballava. I encara que les condicions no eren gaire bones, el darrer estiu ja vaig poder canviar de feina i millorar-les!».

La ciutat jove

«M'hi trobo molt a gust a Madrid –diu la Claudia–. Hi tinc un cosí, un amic d'Erasmus i dues amigues més que em són com germanes. L'acollida de la gent és molt bona: volia marxar al cap d'un any i ara veig que la cosa va per llarg...». El factor català no ha tingut cap influència en la seva trajectòria i celebra la ciutat jove que l'acull. «Hi ha molta gent en una situació com la nostra, que es belluga i vol fer coses, i

amb una oferta cultural i de festa que es renova cada dia, tinguis els interessos que tinguis. Tampoc sé si hi formaria una família, aquí. M'angoixaria una mica! Però sempre queden els pobles del costat!». A Manresa hi acostuma a venir cada tres mesos –«només treballlem quatre dies, divendres lliurem»– i ara no es planteja pas de tronar-hi: «Em sap greu de pensar-ho, però és com si la ciutat s'hagués estancat. Ara ja no m'hi veig vivint. I són els amics que sovint venen a Madrid!»

Gina Gonfaus Alonso

Gina Gonfaus tot just té 22 anys i no en fa ni un que és a Madrid. Hi va arribar l'agost de 2022 per als assaigs del musical *Mamma Mia* al Teatro Rialto, i des que es va estrenar el 7 d'octubre hi fa el paper de Sophie. Una trajectòria fulgurant que només s'explica per la constància: feia ballet des dels cinc anys amb Roser Soler i va seguir el grau elemental de música al Conservatori amb flauta travessera. La inquietud del cant, a l'ESO la canalitzava a l'Esclat amb Laia Boixadós. I fins que va a estudiar a Barcelona ja practicava interpretació des de la seva primària a l'Espill, amb Mireia Cirera. Sense oblidar el seu pas per l'escola Manresa Teatre Musical (MTM) on ja a 2n d'ESO va estrenar *Hello Dolly* (2015). Si no la coneixeu potser la podeu recordar participant en altres projectes, especialment *Jan i Júlia* al Teatre Kursaal.

«Em queda tot un any de temporada i depèn del que surti després potser anirem a rodar-lo» manifesta entusiasma-

Gina Gonfaus fa temporada al Teatro Rialto al musical *Mamma Mia*, en el paper de Sophie (RF)

da. «A Madrid hi ha més feina, estan a tope amb molts musicals en cartellera i amb càstings oberts. Jo tenia moltes ganes de treballar i quan va sortir *Mamma Mia*, ni m'ho vaig pensar». Tornar algun dia a Manresa li sembla força improbable («ja m'agradaria!»), però depèn d'allò que li surti. I Madrid no li desagrada pas. «És una ciutat amb tanta gent i de tants llocs que t'acull molt ràpid. Gent molt oberta, sovint jove i molt activa». Amb actuació diària, la Gina rep tot de manresans que la van a veure al final de la funció, «encara que no els conegui, és molt xulo, i em fa molta il·lusió, és com si treballés a casa!».

Una sort poc comuna

Ja ha estat dit que la ciutat és plena de

catalans. «N'hi ha a tot arreu, i això facilita l'acollida. Encara més: em fa il·lusió trobar-me catalans per poder parlar en català amb algú!». El record de Manresa també és ben present, encara que els darrers anys ella ja s'estava a Barcelona: «Hi ha moltes coses que trobo a faltar, però sobretot tenir camps a la vora, passejar amb la meua gossa per la Séquia, la proximitat de les coses...». El seu triomf immediat –va acabar els estudis el juny i a l'agost ja assajava amb la companyia– és una sort poc comuna i tothom qui la coneix li desitja el millor dels futurs possibles.

Pere Baltiérrez, els que tornen

Pere Baltiérrez Aliet (Manresa, 1963) se'n va anar a Madrid fa divuit anys, a

Premiats entre els millors formatges del món

MUNTANYOLA
SABORS QUE IL·LUSIONEN

Un projecte social de:
AMPANS

treballar per la mútua Asepeyo, fundada per Jesús Serra Santamans, però des del març d'aquest any torna a estar empadronat a Manresa. Quan l'empresa familiar, Tints Baltiérrez, va tancar, el Pere va estar en diverses empreses fins que, després de separar-se de la parella, va decidir obrir una nova etapa i se'n va anar a Menorca, on va conèixer una noia de Madrid. Primer van anar a viure a Toledo, però el 2005 es van traslladar a Madrid, al barri del Pilar, perquè ell havia trobat feina als serveis de Prevenció d'Asepeyo, del grup Catalana/Occident. Deu anys més tard, va anar a viure a Coslada, població molt propera a Madrid, «el que en diríem una ciutat dormitori», diu el Pere, on aquesta mútua té també un hospital important. A Madrid va conèixer la seva tercera parella, la Cecilia Asuko, i allà ha treballat durant gairebé dues dècades en la coordinació de reconeixements mèdics de les empreses, fins que va morir la Cecilia i se li va acabar el contracte laboral, i per tot plegat va decidir retornar a casa.

El Pere explica que durant aquests anys s'hi ha sentit molt bé, tant a la feina com amb les amistats, i destaca el bon ambient dels bars, però també dels teatres, especialment els alternatius, al barri de Lavapiés; «perquè tenia amics que es movien en el món de la cultura alternativa». També recorda especialment la representació de *La plaça del Diamant*, del TNC, en català amb subtítols en castellà, al Teatro Valle-Inclán, «on vaig poder saludar l'actor David Bagés, que conec». Va poder anar al darrer concert de Lluís Llach a Madrid, amb molta gent; «els van prorrogar de tres a cinc

dies», i també va poder anar a escoltar el Manel Camp. «Sovint anava als cinemes en versió original, on vaig poder veure la pel·lícula *Salvador*, sobre Puig Antich», recorda. El Dia de la Constitució es fa a Madrid una manifestació per la República, i el Pere hi havia anat unes quantes vegades, «com també a la manifestació convocada el 2019 per l'ANC a Cibeles, contra el judici pel procés, amb grups de Vallecas i Hortaleza». «Sovint, per Sant Jordi, anava a la llibreria Blanquerna, on recordo un tast de vins de la DO Pla de Bages, amb el meu germà Joan Francesc», explica. No té present haver tingut problemes especials pel fet de ser català, «malgrat conèixer fins i tot gent del PP», remarca. «Sempre hi he trobat molt respecte; només una vegada, en un bar de sota casa, mentre miraven un partit amb el Barça, una persona va començar a cridar repetidament 'hijos de puta catalanes!' i vaig acabar demanant-li que ho deixés de fer». I el que sembla no tenir solució és poder menjar un bon pa amb tomàquet: «No hi ha manera. Al final ja no en demanava o els deia que em portessin el tomàquet a part i me'l sucava jo».

Carrer Manresa

Un diumenge a Madrid és prou llarg si s'aprofita. Inicialment vam pensar de fer la foto de portada a la «Calle de Manresa», al barri de Tres olivos. El nom clàtor li atorga fins a 676 m i es creua amb els carrers Badalona, Montserrat, Olesa de Montserrat i Sabadell. Però resultava poc pràctic perquè calia que tothom fes quaranta minuts de metro! Vam fer-ho fàcil doncs, quedant a la Puerta del Sol, i ens cal agrair que ens hi acompanyés

Pere Baltiérrez davant del Congrés dels Diputats, tres dies abans de tornar a Manresa

un setzè manresà, en Ricard Oliva –«us acompanyo i us ajudo, però no em feu entrevistes!». El més sorprenent va ser trobar-hi també el seu germà Josep Maria, com si fóssim tots a la Plana de l'Om: «És que teníem una comunió familiar!». Sigui com sigui, la presència manresana a Madrid és àmplia i diversa, i no hi ha cap de setmana que no hi arribi un amic o un parent, tant se val. I un darrer agraïment per en Jacob Petrus, que per un imprevist no va poder ser a Puerta del Sol. Diguem, doncs, que va complir el seu compromís meteorològic: «Ja m'asseguraré que us faci bon temps!»

**Un restaurant de cine
al centre de Manresa!**

@MiamiGastrobar
Troba més informació al nostre Instagram.

Muralla de Sant
Domènec, 1-3, Manresa

938 76 92 16

Menjar _____
Beure _____
Viure! _____

**OBERT Els 7 dies
de la setmana**

Katherina Faundez

Argentina

«Vam venir a Manresa per crear un projecte de vida i hem establert uns llaços d'amistat molt bonics»

Em dic Katherina Faundez, tot i que els meus coneguts em diuen Kathy. Vaig néixer fa 39 anys a Neuquén, una ciutat de la Patagònia, al sud de l'Argentina. Al meu país exercia de metgessa pediatra i instructora de reanimació neonatal. Com que tenia la voluntat d'ampliar els meus coneixements en l'àmbit de la simulació i la innovació en educació, em vaig estar informant sobre els diferents màsters que es feien i complien aquests requisits fins que vaig veure el Màster Oficial en Metodologia de la Simulació de la Fundació Universitària del Bages (FUB). Vaig decidir-me per aquests estudis perquè buscava una qualitat formativa i tenia molt bones referències d'aquesta universitat, a part que compta amb un centre de simulació exclusiu.

Vaig arribar a Manresa juntament amb el meu marit i les nostres dues filles l'octubre del 2021, tot i que no va ser fins al febrer del 2022 quan ens vam instal·lar a viure-hi. Durant aquests mesos vam estar en un pis de lloguer a Barcelona i jo anava i venia cada dia per poder fer el màster. Vam fer la mudança en plena celebració dels actes commemoratius dels 500 anys de l'estada de Sant Ignasi de Loiola a la ciutat i de la Fira de l'Aixada, i ens van sorprendre positivament. Actualment fa dos mesos que vivim al Calvet, a Sant Salvador de Guardiola, tot i que fem vida a Manresa perquè les meves filles, de cinc i deu anys, van a l'escola Puigberenguer i jo estic fent el Màster en Emergències Extrahospitalàries i el doctorat en Medicina a la FUB. No parlo el català, però sí que l'entenc i puc llegir un text en aquesta llengua. Volia anar al Centre de Normalització Lingüística Montserrat, però com que els horaris dels cursos coincidien amb els de la universitat no vaig poder-ho fer; de tota manera, la meua intenció és mirar de compaginar-ho i anar-hi. De moment practico el català amb les meves filles, ja que elles el parlen a l'escola amb les seves amigues.

De Manresa ens agrada la seva estructura, la història, la varietat de cultures, els edificis antics... sembla una ciu-

tat petita, però al final és una ciutat gran. És la capital de la zona. Ens va cridar l'atenció veure que les celebracions d'aquí estan molt arrelades i es viuen amb molta intensitat i implicació per part de la gent; com per exemple, la diada de Sant Jordi. En canvi, en algunes zones d'Argentina s'ha perdut l'interès pels balls tradicionals i el folklore, i és una pena. Es continuen fent, però les escoles no ho incentiven tant com quan jo era petita. En referència a les temperatures, a l'hivern són molt similars a les d'Argentina, però a l'estiu aquí hi fa molta calor i el canvi de temps és molt brusc. El que més trobem a faltar és la nostra família i el grup d'amics. Vam venir aquí per crear un projecte de vida per a nosaltres i a la ciutat hem establert uns llaços d'amistat molt bonics. Estem molt agraïts per totes les coses bones que Manresa ens ha aportat.

El pes de les energies renovables

Josep M. Macià Roldan, gerent i secretari tècnic del Col·legi d'Enginyers
Graduats i Enginyers Tècnics Industrials a la Catalunya Central

La invasió russa d'Ucraïna i l'ús per part de Rússia dels subministraments de gas com a eina han provocat una crisi energètica sense precedents a la UE. Aquesta situació ha provocat un augment exponencial dels preus de l'energia als ciutadans europeus.

El març del 2022, la Unió Europea va permetre *topar* els preus del gas per generar electricitat. Aquest fet va ser possible gràcies al fet que el sistema elèctric peninsular té poca dependència dels combustibles. Sí, encara que soni estrany el percentatge de les energies renovables sobre el total de la generació d'energia peninsular està només lleugerament per sota del 50%, concretament el desembre de 2022 al 46,4 %, però pujant. Però quina procedència de l'energia es considera renovable i quina no renovable?

Les *renovables* principals són: l'energia hidràulica (a partir de corrents d'aigua dolça, es pot aprofitar l'energia mecànica del moviment d'aigua de corrents horitzontals, o també en caigudes d'aigua vertical), l'eòlica (obtinguda del vent; és a dir, l'energia cinètica generada per l'efecte dels corrents d'aire), la fotovoltaica (gràcies a les cel·les fotoelèctriques transformem la radiació solar en energia elèctrica en forma de corrent continu), la solar tèrmica (transferència d'energia, generalment en forma de calor o treball, dins els anomenats processos termodinàmics) i la procedent dels residus (consisteix en l'oxidació total dels elements combustibles que conté el residu. L'energia química continguda en el residu es converteix íntegrament en calor. Si el procés té lloc en un forn-caldera, es produeix vapor, que pot ser aprofitat directament o bé per produir electricitat).

I les anomenades *no renovables* o més convencionals fins ara, serien: la nuclear (en modificar el nucli de certes partícules químiques mitjançant una forta reacció determinada), el carbó (mitjançant l'extracció del carbó del subsol des de la dècada de 1880, ja que és i ha estat una valuosa font ener-

gètica per produir electricitat), el cicle combinat (on coexisteixen dos cicles termodinàmics en un mateix sistema), la cogeneració (on per exemple amb el consum de gas natural podem fer girar una turbina que generi electricitat, i aprofitar els gasos procedents d'aquesta combustió per produir vapor d'aigua, que serà la segona energia), i per últim la turbina de bombeig (a les hores punta, quan la demanda d'energia és màxima, funcionen com a centrals hidroelèctriques normals i produeixen energia elèctrica en alimentar els grups turboalternadors amb l'aigua de l'embassament superior, mentre que a les hores vall, quan sobra energia, s'utilitza per bombar aigua de l'embassament inferior fins al superior).

Tenint en compte la classificació anterior, les tecnologies que tenen més potència instal·lada a l'estructura del sistema elèctric peninsular, són: 1r Eòlica, 2n Cicle combinat i 3r Fotovoltaica. Alerta, que diem peninsular perquè a Catalunya seria diferent, ja que el pes de les nuclears Ascó I, Ascó II i Vandellós II és més marcat al nostre territori. Per tant, el nostre país avança cap a la producció energètica sostenible i ho fa complementant un ventall de generacions existents que garanteixen sobradament la demanda que tenim actualment i que aprofitem per dir que està decreixent amb els anys. Per exemple, el 2007 hi havia registrat un pic de demanda peninsular de 45.000 megawatts i avui, el juny de 2023, el màxim previst és de 28.000 megawatts, un 38% menys!

Escull millor les conserves

Marta Jorge

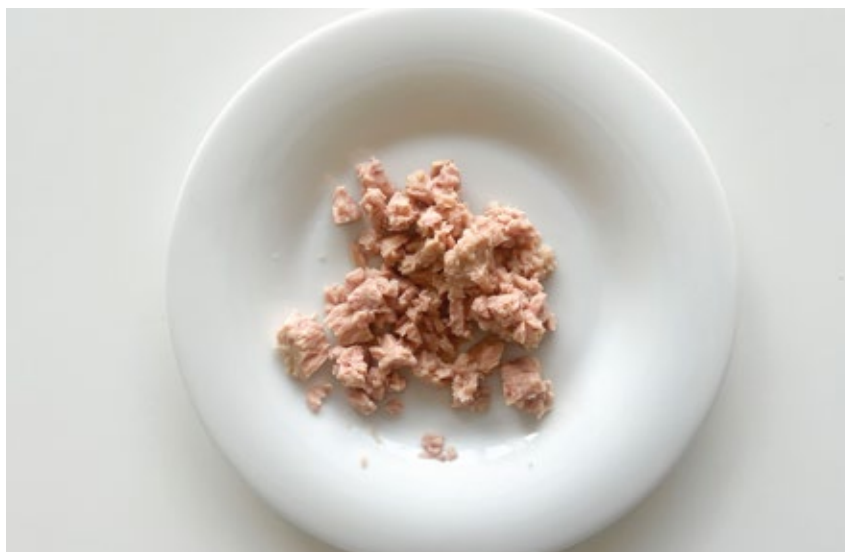
Al *Saps què menges?* sempre insistim que és important consumir les versions no processades o mínimament processades dels aliments, per allò de nodrir el cos i no pas ingerir conservants, colorants i tot un conjunt d'ingredients que tenen poc de saludable.

Avui parlem d'una conserva, l'etiqueta de la qual és ben senzilla:

INGREDIENTS	
Tonyina clara, aigua, sal.	
INFORMACIÓ NUTRICIONAL	
(per 100ml)	
Valor energètic	424 kJ (100 kcal)
Greixos	0,9 g
	dels quals saturats 0,3 g
Carbohidrats	0 g
	dels quals sucres 0 g
Proteïnes	23 g
Sal	1,2 g

Els únics ingredients són tonyina clara, aigua i sal. De l'etiqueta destaca, sobretot, l'elevat contingut en proteïnes del producte, a banda dels 1,2 grams de sal per cada 100 de producte, que especialment els hipertensos han de tenir en compte per no passar-se amb el sodi.

L'etiqueta pertany a una llauna de tonyina al natural, una opció poc calòrica amb la qual podem acompanyar els nostres plats com a font de proteïna. Cal remarcar que és força més recomanable aquesta alternativa de tonyina que les opcions que inclouen olis afegits, els quals acostumen a ser de baixa qualitat o bé de gira-sol. En tot cas, cal tenir en compte la densitat calòrica de les conserves com la tonyina

banyades en oli. Concretament, una llauna de tonyina al natural com la de l'etiqueta d'avui pot tenir unes 300 calories menys que la mateixa opció amb oli de gira-sol. Per tant, és preferible comprar la conserva al natural

i, en tot cas, afegir oli amb moderació –preferiblement, d'oliva– un cop tinguem el producte al plat. Guanyarem en salut i podrem saber amb precisió quant oli i de quina qualitat afegim als nostres plats.

RECORDA

Tot i que en aquesta secció recomanem consumir aliments frescos, és cert que no sempre tindrem a casa peix fresc. Per a un consum ocasional, les conserves de peix poden ser profitoses per improvisar alguns plats. De tota manera, cal tenir en compte algunes consideracions importants. En primer lloc, val la pena que el producte sigui «al natural» i encarregar-nos nosaltres d'afegir-ne l'oli, idealment d'oliva. I a l'hora de triar la conserva és millor que l'envàs sigui de vidre, ja que les llaunes metàl·liques acostumen a tenir un recobriments intern que conté Bis-

fenol A (BPA), un producte que segons diversos estudis pot tenir un impacte negatiu en la salut de les persones. Com que està en contacte amb l'aliment de les llaunes, arriba a l'organisme i és millor evitar-lo. Com que el mercuri és un metall pesat que s'acumula als teixits de peixos com la tonyina, tampoc és recomanable menjar-ne amb freqüència, ni fresc ni en conserva. Per últim, val la pena revisar l'etiqueta i el contingut de sal de la conserva, tenint en compte la recomanació genèrica de l'Organització Mundial de la Salut (OMS) d'ingerir menys de 5 g de sal al dia.

El patrimoni de les guixeres d'Òdena

Josep M. Mata-Perelló / Josep Girabal Guitart
(Geoparc Mundial UNESCO de la Catalunya Central)

A

questa vegada no ens centrarem en cap indret relacionat amb el patrimoni geològic de les nostres contrades; ni tampoc en el patrimoni miner, sinó en un àrea relacionada tant amb el patrimoni geològic com en el patrimoni miner. Concreta-

ment, en els votants i al bell mig de la població d'Òdena, a la comarca d'Anoia, situada a tocar de la comarca del Bages i del Geoparc de la Catalunya Central. Efectivament, la població d'Òdena es troba sobre uns importants afloraments de guixos; unes roques formades per tres minerals: guix, anhidrita i hemiedrita (hi predomina el primer del tres, que és un sulfat de calci hidratat). Aquests materials geològics ocupen també bona part del terme municipal d'aquesta població. Es tracta d'unes roques que pertanyen a l'Eocè i que tenen uns 40 milions d'anys. En aquell lloc, ens marquen el trànsit de l'Eocè Marí a l'Eocè Continental. El primer representat per les margues grises d'igualada i les calcàries de la Tossa, i el segon representat pels nivells rogencs dels gresos i margues de la Formació Artés.

La població es troba situada sobre afloraments de guixos, com és el cas del turó on es troben les restes de l'antic castell, més aviat del que en queda, després que les explotacions mineres el van anar soscavant. Efectivament, a l'entorn de la població, i en l'interior, hi ha hagut nombroses explotacions mineres, especialment a ponent, que actualment es troben aturades. Aquests afloraments de guix constitueixen un im-

portant patrimoni geològic, dintre de la comarca de l'Anoia. En especial els afloraments que es troben al costat del castell. Per d'altra banda, els guixos explotats s'han treballat en diversos forns de guix, situats a l'entorn a la població. Aquests forns, disposats en bateria, constitueixen un important patrimoni miner, tant de la comarca com del conjunt de la Catalunya Central. Tot i així, actualment hi ha una zona qualificada pel seu risc. Efectivament, hi ha indrets on es poden produir esllavissades com a conseqüència d'antigues explotacions mineres mal enllestides. Per tant, si visitem els forns de guix cal tenir una extremada cura i fer cas de les recomanacions d'alerta. Cal dir, finalment, que en diverses ocasions el municipi d'Òdena ha mostrat l'interès per entrar al Geoparc de la Catalunya Central. Valdria la pena; però abans caldria resoldre i eliminar les zones de risc.

Nom del paratge: Els guixos i les guixeres del terme d'Òdena. **Situació:** Aquests afloraments es situen dintre del terme d'Òdena, a la denominada Conca d'Òdena, i ocupen bona part de la població i del seu terme, amb l'agregat de l'Espelt, i s'estenen per altres indrets propers a Òdena i a Igualada. **Importància minera:** Hi ha nombroses explotacions de guixos, entorn a la població d'Òdena. **Importància geològica:** Els afloraments dels guixos d'Òdena constitueixen un important patrimoni geològic. **Materials geològics:** Els nivells de guixos constitueixen unes roques en les quals el mineral majoritari és el sulfat de calci amb dues molècules d'aigua. **Edat de formació:** Cal situar l'origen d'aquests materials al voltant dels 40 milions d'anys. **El risc de les antigues explotacions:** Hi ha un risc d'esfondrament per l'abandonament de les antigues explotacions. **El patrimoni geominer dels guixos d'Òdena:** S'ha parlat de la possibilitat d'entrar el terme d'Òdena al veí Geoparc de la Catalunya Central. Seria un fet positiu, però abans caldria solucionar els problemes de risc.

Som natura

Ignasi Cebrian

Som la natura que volem

nem a la natura per reafirmar el nostre lloc en l'esquema natural de les coses, per ser rejaenovats pel contacte amb forces elementals i per recordar que el bagatge civilitzat amb què ens compliquem la vida potser no és tan important per a la nostra felicitat. Som natura, natura pensant, natura que sent natura que també actua. Natura que reflexiona sobre la natura.

Necessitem ser natura per saber qui som, com a espècie i com a individus. Hi ha una estreta relació entre la natura interna (l'ambient interior, com ens sentim i què pensem) i la natura externa (l'ambient exterior). La natura interna parteix de totes les percepcions i sentiments construïts a partir del contacte amb la resta de la natura. Si la resta de natura funciona bé, nosaltres, segurament, ens sentirem bé. La subtilesa i la lentitud de la natura ens porta a creure que el funcionament dels ecosistemes on hem nascut i crescut és el normal. Però el que passa és que quan els ecosistemes que ens envolten no *funcionen* bé, la nostra natura *interna* tampoc no funciona; és quan enmalaltim. Natura externa i interna s'influeixen, són interdependents.

Els humans sempre ens n'hem allunyat i hem canviat i transformat els ecosistemes on vam evolucionar com a humans i els hàbitats al llarg del nostre desplaçament pel món. Al llarg de la història de la humanitat sempre hem buscat l'acomodament, el benestar i la tranquil·litat. Això amb molta sang vessada. La falta de consciència, de no reconèixer que som natura, ens ha portat a veure recentment que tot està relacionat en major o menor grau. Ens ha portat a l'emergència climàtica (desastres, patiment, explotació, més sang, moltes morts innecessàries...). Hem après a patir.

Ens hem allunyat tant de la natura perquè estem lluny de nosaltres mateixos. La vida i el benestar dels altres depèn de la nostra vida i el nostre benestar. Les necessitats del col·lectiu haurien de passar per davant de les necessitats individuals. Si ens escoltem a nosaltres com a individus, sense atendre falses inèrcies històriques, potser veurem que formem part d'aquest tot que en diem natura. Per tant, quan a la meua motxilla diària ja hi tiben les costures amb l'essencial de menjar, refugi i roba, sembla una bogeria afegir-hi amb desmesura necessitats inventades que ens fan oblidar els nostre profund lligam amb la natura. Ens falta ser més conscients del lligam entre la natura interior i l'exterior.

«La cooperació i el desenvolupament són un desastre per falta de governança i perquè les elits locals acaparen les ajudes»

PEP CENTELLES I PORTELLA

Jordi Sardans
Fotos: Francesc Rubí

Enginyer industrial. Cap d'Urbanisme de l'Ajuntament de Manresa del 1980 a 1985, el 1987 fa un màster en economia urbana i regional per la LSE, London School of Economics and Political Science. Economista expert en política energètica, reflexiona sobre la transició energètica a Catalunya amb les renovables al capdavant. Ha treballat en la cooperació per al desenvolupament a l'Amèrica Central i en la generació de llocs de treball als països andins i el Brasil. Políticament ha militat al PSC i ERC, però se n'ha anat dels dos partits enfadat.

uè en saps de la teva família? —El besavi Lluís Vallès Pons tenia dos o tres telers de vetes que anaven amb remes dalt les golfes. La germana de l'àvia, a qui dèiem tieta, era de l'any 1902 i recordava quan van treure els telers per posar-ne uns altres. Ella es va

guanyar la vida brodant. Un germà de l'àvia, Valentí Vallès, va ser un dels fundadors dels Minyons de muntanya i era amic del Batista i Roca, amb qui feien excursions al refugi del Lluís Estasen, al Pedraforca. Tinc l'escut triangular d'Estat Català, del qual va ser tinent a la batalla de l'Ebre i no va tornar mai més. Ella sempre esperava el dia que tornaria el Valentí. Un bon dia van aparèixer uns Ratés (una d'elles havia fet gimnàstica a

l'institut) i ens van convocar el 1983 a Montserrat, on van fer-li un homenatge. La tieta àvia va descobrir que estava al Front d'Aragó, on s'havia quedat amb un niu de metralladores a defensar la retirada i no en van saber res més. En època de l'alcalde Cornet es va aprovar en ple municipal la col·locació d'una placa de record al nou mirador del parc de Puigterrà, però no s'ha fet.

—D'on provenen els noms de Centelles i Portella?

—Del racó de Rajadell, d'una masia que està tocant a Fonollosa. Tinc la genealogia des de 1250 feta per l'Ernest Molins, arran de la seva monografia dels molins de Querol, que depenien de la casa de Centelles fins que se'ls van vendre. Al segle XVIII, un Centelles il·lustrat va fer molts escrits, alguns recollits per Roser Parcerisas a la revista *Dovella*. L'avi Melcior venia de família pobre del carrer Montserrat. Va estudiar de comptable i en va fer a la Fàbrica del Pont Nou d'on va passar a cal Jorba fins arribar a ser el secretari i assessor financer del Consell d'Administració. Havia acompanyat l'amo Joan a Brussel·les i Alemanya, a fer-hi prospeccions. Els Portella provenen de Sant Mateu de Bages. Els tinc documentats amb pergamins del 1360, perquè l'avi era un sastre lletraferit i amic del Sarret i Arbós, a qui agradaven els escrits antics i va constituir una biblioteca molt interessant, però en bona part es va cremar amb l'incendi del 1994 a la Guàrdia de Sagàs. Sort que els pergamins de dos censals, els més ben conservats, els tenia jo segrestats.

—Com values la feina de la Comissió de Política Municipal en l'etapa de la Transició?

—Molt positiva. Va demanar la suspensió de llicències urbanístiques i va engegar la redacció d'un Pla General (PG) que va ser liderat tècnicament per Quico Mestres, assessorat per professionals de Barcelona, especialment de la Diputació. L'alcalde Roqueta ho va acceptar i les llicències que s'estaven tramitant i no s'havien atorgat van ser suspeses. Per tal de fer la redacció del PG, es va fer una comissió tècnica formada pel Mestres, Ton Baraut, Albert Puntí, Montse Baccardit, Fina Recasens i Rosa Suñé, que va ser la promotora del Centre de Planificació del Bages, amb local al carrer Jaume

I. Jo vaig entrar-hi amb contracte de serveis, sota la direcció de Quico Mestres.

—Com és que no formessis part de la llista dels socialistes?

—Suposo que hauria estat en les llistes del Cornet, però formava part d'aquest equip tècnic. Sí que vaig ser a la presentació d'aquesta llista amb Cornet, Marsal, Puig..., que es va fer a la fonda Sant Antoni, on vaig actuar d'speaker davant la premsa, aprofitant que havia estat amb una beca clandestina a París, en una campanya electoral de Mitterrand l'any 1974, en què va perdre les eleccions. Però tothom el presentava com a *Monsieur Le President*, així que vaig dir: Us presento al nou alcalde Joan Cornet.

—Com va ser que entressis de cap d'Urbanisme i Obres Públiques a l'Ajuntament?

—Estava a Barcelona convalescent d'una llaga d'estómac a casa dels pares, quan la Fina Recasens em va fer saber que havien convocat una plaça d'enginyer a Manresa, però era l'últim dia per presentar-s'hi. Vam desenterrar una màquina d'escriure per redactar la instància i la vaig donar a la Fina, que amb penes i treballs va arribar just per entregar la sol·licitud al registre. Em vaig presentar al concurs i com que coneixia les lleis d'urbanisme vaig guanyar-lo. Era el 14 d'abril de 1980. Cinc anys més tard, un 14 d'abril de 1985, li vaig comunicar a l'alcalde Cornet que deixava el càrrec en tres mesos. Treballava molt, era feliç i tinc molt bon record de l'alcalde i de Ramon Puig, el meu cap directe, i especialment de l'arquitecte Jaume Espinal Farré, que va ser un fabulós company de treball. Vaig plegar a temps perquè tinc mania al mal necessari de la burocràcia.

Cooperació

—Com entres en la cooperació internacional?

—Em desprofessionalitzo d'urbanista i esdevinc un professional de la cooperació. Com a membre de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional, vaig estar dos anys a Nicaragua i un a Costa Rica, des d'on es portava tota l'Amèrica Central. Estava especialitzat en la cooperació per al desenvolupament municipal, amb treballs que es poden trobar a la biblioteca de la LSE a Londres. Entre d'altres, vaig redactar

el 80% de la llei municipal de Nicaragua que van aprovar els sandinistes. Ajudava a fer clavegueres i recolliment d'escombraries...

—Com a expert, quina valoració en fas de la cooperació i el desenvolupament?

—És un desastre, no funciona. Cal distingir-la de l'ajuda d'emergència i sanitària. Nicaragua i el Vietnam tenien la mateixa renda per càpita l'any 1988. Al Vietnam no hi ha arribat cap cooperació per al desenvolupament i està al capdamunt econòmicament, mentre que Nicaragua està en una situació desastrosa. No funciona per falta de governança, de bona institucionalitat, perquè aquestes ajudes les capturen les elits locals. Els líders en comptes de ser candidats a alcalde són presidents d'ONG, que, per exemple, amb ajuda internacional aporten l'aigua a la ciutat, però quan s'acaba l'ajut no hi ha aigua ni institució que la gestioni. Es manté l'estructura, que és exactament el que passa a Espanya, on Andalusia fa molt temps que rep, però no ha pujat ni un graó en el seu desenvolupament. El diferencial de renda per càpita entre Catalunya, Euskadi i Andalusia continua sent el mateix de fa 40 anys. Qui captura l'ajut econòmic són les elits dels *senyoritos* que fins ara eren del PSOE i ara del PP. En lloc de generar desenvolupament acumulen riqueses i es diuen elits extractives, d'acord amb el neoinstitucionalisme.

—Aquesta conclusió està relacionada amb la teoria de Margalef?

—Margalef és un personatge que cal

reivindicar, ja que va introduir el concepte d'informació a l'ecologia, al costat de l'energia i la matèria. Explicava que, quan es troben dos ecosistemes, la transferència d'informació fa que el sistema més potent xucli la informació de l'altre fins a degradar-la i acaba anul·lant-li la seva personalitat. És a dir, vaig aprendre molt dels nicaragüencs,

«El 95% de la població no sap la diferència entre un quilovat i un quilovat hora»

però ells van aprendre molt poc de mi. A l'Equador vaig començar a treballar a les regions que emeten la immigració i es demostra que són un desastre estructural. Qui són els immigrants? Els joves valents i atrevits. Es queden els pusil·lànimes, els més apocats, els vells i els que tenen dubtes, que viuen sota un sostre de vidre. Les regions emissores de migració és descapitalitzen de capital humà. En canvi, quan arriben al destí, per exemple Catalunya, si poden, de seguida munten una empresa.

—Què recordes de la presentació pública del llibre *Entender Cataluña*?

—Es va fer l'any 2014 a l'Espai Rubiralta de Manresa i li vaig demanar que la fes al Josep Camprubí, amb qui feia anys que no ens vèiem. Recordo que li vaig agrair que acceptés la presentació del llibre i li vaig recordar que l'any 1976, quan es va fer el Congrés d'Unificació entre el PSC i el PSOE, en què ell va decidir plegar i jo vaig continuar, tenia tota la raó. Em va agradar poder dir-ho en públic i declarar-me independentista. El llibre està escrit en castellà perquè va adreçat als espanyols. Té quatre capítols: Política, llengua i vivències, històries de la història i economia, on sobretot escric sobre infraestructures i diners.

—Sobre què reflexiones amb *Cap al 100% renovable*?

—És un llibre de divulgació necessari perquè el 95% de la població no sap la diferència entre un quilovat i un quilovat hora: Una cosa és potència i l'altra és energia. La manca de cultura en energia és brutal. Faig l'exercici de traduir-ho per als llecs. El llibre me'l va presentar Josep Alabern, tot i que li feia basarda, ja que al 2015 parlar del 100% renovable era com parlar d'es-

terisme. Me'l va prologar Joan Majó, amb qui mantinc una relació epistolar.

—El 2006 explicaves els potencials del Pla Estratègic manresà. Com va anar?

—El 2005, l'alcalde Valls va promoure la redacció d'un pla estratègic contractant la millor consultoria de Barcelona. Manuel de Forn, que era un dels grans del

Pla Estratègic de Barcelona, em recordava que feia molt temps que no feien la recomanació que van haver de fer a Jordi Valls: que havia de reformar l'administració perquè feia anys que no havien vist un ajuntament amb una estructura tan burocràtica com el de Manresa.

—Com vas entrar al PSC-PSOE?

—Em sembla que el 1972, quan encara no tenia el nom d'Unió Socialista del Bages, sinó de Comissió per la Promoció Política, en un període de clandestinitat. Em vaig mantenir al partit durant tot el procés d'unificació. Quan vaig anar a Nicaragua me'n vaig esborrar i em vaig oblidar de tot, vaig deixar de pagar les quotes. Més tard, cap al 2000, quan vivia a Barcelona, m'hi vaig tornar a apuntar, però no em vaig entendre amb el Carles Martí de Ciutat Vella i vaig entrar en una fase de desencís. El 2008 discrepo del penós comportament del partit amb Pasqual Maragall, l'únic federalista. El 2011, amb la deriva espanyolista del PSC, plego. El PSC-PSOE em va enganyar molt. Vaig seguir l'estela d'Ernest Maragall dins del MES (Moviment d'Esquerra Socialista) a partir del 2014. Ara els actuals socialistes s'han convertit en espanyolistes de l'A *por ellos*.

—Per què entres a ERC?

—El 2016 va entrar el projecte de la llei de canvi climàtic al Parlament, però era molt dolent, de pena. Des del Col·lectiu per a un Nou Model Energètic i Social Sostenible vam fer al·legacions. Aleshores, vam conèixer Ferran Civit, que era el diputat d'ERC que presidia la comissió que va tractar aquesta llei. En va aprendre bastant i es va deixar assessorar fins al punt que la llei va sortir capgirada i molt millorada. En dos anys es va aprovar i Madrid se la va copiar. Vaig entrar

a col·laborar-hi, però hi havia molta ignorància al partit sobre temes d'energia, l'únic que hi entenia alguna cosa era en Civit, que ara presideix la recentment creada Energètica pública. Vaig deixar ERC tot i que els havia assessorat desinteressadament, però el greu no va ser que no em fessin cas, jo era un simple assessor... Són algunes sensacions de menysteniment i d'arrogància, filles de la ignorància. Ara soc independent i assessoro tothom qui m'ho demana. No cobro perquè ja tinc la paga de la pensió.

—Qui són els *happy flowers*?

—Els frívols. Aquells que es creuen ecologistes i desconeixen que l'energia i la informació són tant o més importants en ecologia que la matèria, les *floretes*. Soc crític amb el Govern de la Generalitat perquè no ha fet res per l'adaptació de les Directives Europees sobre les Comunitats Energètiques Locals, cosa que sí que ha fet l'Aragó. Des de fa dos anys estic predicant què diuen aquestes Directives i què cal transposar. En presència d'Assumpta Ferran i d'altres a la Zona Franca, els vaig dir que les directives que generen drets sinó s'han transposat les ha d'assumir una comunitat autònoma o un ajuntament per fer la regulació. Així que a sobre que no empenyen per transposar sembla que hi posin pals a les rodes. Fins i tot, la comunitat aragonesa els ha passat al davant pel que fa al potencial de la seva energia renovable.

—Què ha passat realment amb l'Eix Transversal aquests darrers vint anys?

—Vaig fer un treball sobre l'eix, innovador a l'època, quan Pasqual Maragall des del govern a l'ombra estava al Parlament, fent oposició. L'extra de gasoil que havien de carregar els camions era més car que pagar el peatge de l'AP2. De manera que vaig fer la proposta de dissuadir-los i que fessin altres propostes. Uns anys més tard, amb Pilar Torres, que dirigia GISA i era responsable de les infraestructures, vam parlar de la necessitat del desdoblament de l'Eix Transversal. Jordi Julià que es van experimentar amb l'afer Carmel com a boc expiatori, era un bon professional. Amb quatre més vam assessorar GISA sobre la fórmula de finançament, i vam arribar a la conclusió que es podia fer qualsevol cosa menys el peatge a l'ombra. Però va entrar Manel Nadal com a director general de Mo-

bilitat, per ordre del seu germà Quim, conseller de Política Territorial i Obres Públiques per imposar el peatge a l'ombra. Això volia dir que es comptaven els cotxes que hi passaven i pagava la Generalitat. Així, tots els camions estrangers de pas que han transitat per l'Eix aquests anys han estat finançats amb diners catalans. Ara, en veure com ha minvat el flux de camions a l'Eix, es podrà avaluar els milions que els catalans hem regalat per emetre CO2 pujant 1.055 metres per tornar-los a baixar. Ara, des que ho va

proposar el conseller Giró faran el rescat, que surt a compte, digui el que vulgui la concessionària.

—Què en penses de la vida?

—En general penso que soc un afortunat de pertànyer a la generació dels que vam néixer a mitjans de segle XX. Som l'única generació en tota la història d'Europa que hem pogut complir 70 anys sense guerra ni fam. Tu que ets historiador, revisa-ho. A Europa, des dels romans, mai cap regió ha estat 70 anys sense guerres

ni fams. I de la meua vida en particular... em sento afortunat, sempre he treballat molt de gust. Quan una feina no m'ha agradat, simplement l'he deixada. I poder-la deixar és una sort que no tothom té. He treballat per viure, no he viscut per treballar. Ara, de jubilat, m'ho passo molt bé estudiant, aprenent i escrivint; treballant bastant, en política energètica. Faig xerrades, cursos... El darrer i per segona vegada, a la UB, titulat *Energia: dels fòssils a les renovables*. És un esforç, però el faig de gust.

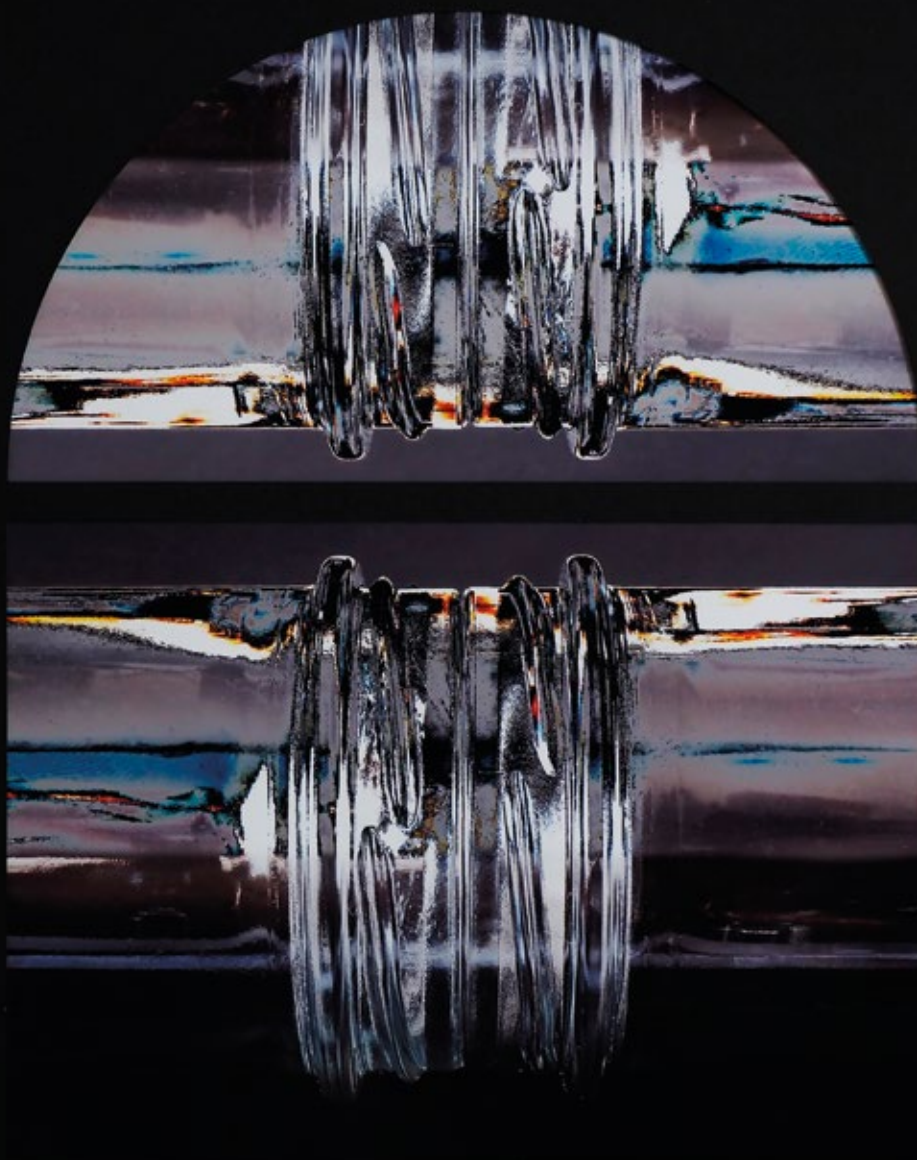
el perfil

Pep Centelles i Portella neix a Campelles, en una colònia a la vora del riu Freser, el 8 de novembre de 1952. És el quart de sis germans, dels quals n'hi ha tres de vius. El seu pare, Jaume, manresà, era tècnic tèxtil a les colònies del Llobregat. Quan tenia un any, la família es va desplaçar a la colònia de la Plana. La mare, Montserrat, també manresana, va ser mestressa de casa. Estudia a l'escola de la Plana fins als deu anys. Del 1962 al 1966 s'està intern en un col·legi de Mataró. Retorna a Manresa, on fa el Batxillerat Superior i el Preuniversitari a l'institut Lluís de Peguera. Estudia els dos primers cursos d'enginyeria a l'Escola de Terrassa i obté el títol d'enginyer industrial a Barcelona el 1974, amb l'especialitat de Mecànica. Tot i no tenir el títol d'economista, s'hi troba «més valent que amb l'enginyeria». Del 1974 a 1980 fa de Professor No Numerari (PNN) a l'Escola d'Enginyers, es matricula a la Facultat d'Història i és alumne de Josep Fontana, però continua els estudis. Paral·lelament, els divendres i dilluns fa de professor de mecànica de màquines a l'Escola de Mines de Manresa. Depenia de Carles Riba, net del poeta i germà del Pau cantant. Riba és el president del que a partir del 2012 seria el Col·lectiu per a un Nou Model Energètic i Social Sostenible (CMES), una associació per a la transició energètica a Catalunya. Va treballar per la Comissió de Política Municipal, just abans de les eleccions de 1979, «ens vam entendre bé amb l'alcalde Roqueta, que va tenir una actitud molt digna i comprensiva en aquell període de forts canvis». Del 1980 a 1985 és el cap d'Urbanisme de l'Ajuntament de Manresa. El 1986 aprèn anglès a Luton i el 1987 fa un màster en economia urbana i regional per la LSE, London School of Economics and Political Science. Tot seguit, amb l'Agència Espanyola de Cooperación decideix anar a Nicaragua i Costa Rica per un període de tres anys, en què es dedica a la cooperació per al desenvolupament municipal. Passa una temporada fent vida comunitària a la masia de la Plana i el 1992 fa de guia turístic al Marroc per l'agència de viatges Arcs. Després fa de consultor autònom d'urbanisme per la Unió Europea.

Del 1996 al 1998 treballa en un projecte de cooperació a El Salvador finançat pel Banc Mundial i entra al CIDEU (Centro Iberoamericano de Desarrollo Estratégico Urbano), un

invent de Pasqual Maragall per exportar el concepte del Pla Estratègic. Treballa com a freelance en la generació de llocs d'ocupació de països llatinoamericans, andins i Brasil. Treballa dos anys a l'Ajuntament del Prat de Llobregat, contractat per Lluís Tejedor per desenvolupar el Pla Delta. El 2001 fa de delegat de Medi Ambient a l'alcaldia de Joaquim Nadal a Girona. Del 2002 al 2006 treballa per a l'Institut Internacional de la Governabilitat de Catalunya (IIGC), amb Joan Prats, introductor del concepte de governança a Espanya i Amèrica Llatina. Del 2005 al 2010 és membre del Consell Econòmic Social de Barcelona. El 2008 retorna al Brasil, on és contractat per la UE com a pèrit principal del projecte Diàlegs Sectorials d'intercanvis entre Brasil i la Unió Europea. Es jubila el 2018, tot i que fins fa poc encara feia alguna classe de màster d'urbanistes a l'Escola Politècnica del Vallès. Políticament, entra el 1972 a la Unió Socialista del Bages, i després a Convergència Socialista i al PSC-PSOE. A finals del franquisme, el 1974, participa amb Josep Torradeflot en uns curssets de formació política a Barcelona. El 2008 discrepa del partit, «pel penós comportament que manifesta envers l'únic federalista que era Pasqual Maragall». El 2010, amb la deriva espanyolista que adopta el PSC, plega. El 1993 havia publicat el seu primer llibre, Costa Rica. *El viajero independiente*. El 2006, *El buen gobierno de la ciudad: estrategias urbanas y política relacional*, prologat per Pasqual Maragall. El 2014, *Entender Cataluña*, amb el subtítol: *Por qué tantos catalanes quieren un Estado propio*. El 2015, *Cap al 100% renovable*. També amb un subtítol significatiu: *Reflexions sobre la transició energètica a Catalunya i la seva governança*, amb pròleg de l'exministre d'Indústria Joan Majó Cruzate.

Suggestent inversemblança;
potser, només, jocs de solitud.

El Congrés de Filosofia farà memòria de Serra i Hünter

Durant els dies 15, 16 i 17 de juny la ciutat acollirà el VI Congrés Català de Filosofia, organitzat per la Societat Catalana de Filosofia, en col·laboració amb l'Associació Filosòfica de les Illes Balears, la Societat de Filosofia del País Valencià i la Societat Andorrana de Ciències.

Jordi Estrada

Des que el 2007 va tenir lloc el primer congrés a Barcelona, periòdicament la Societat Catalana de Filosofia, adscrita a l'Institut d'Estudis Catalans, organitza unes jornades d'estudiosos de la filosofia en una ciutat de l'àrea lingüística dels Països Catalans. L'edició anterior es va fer a Andorra i, tal com explica Xavier Valls, membre del Professorat de Filosofia a la Catalunya Central, s'hi va debatre, entre moltes altres qüestions, la vertebració territorial. Valls aclareix que «en el marc dels àmbits de la filosofia es debat de tot, sense que hi hagi cap eix temàtic previ. Amb tot, afegeix que cada indret on se celebra pot aportar-hi actes relacionats directament amb el territori. D'aquí que, per a l'edició d'enguany, s'hagi previst recordar i valorar la figura i l'obra del filòsof i polític d'origen manresà, Jaume Serra Hünter, traspassat fa 80 anys. També és previst homenatjar Eduard Casserras i Quim Sala. Professor de filosofia i director en diversos instituts, Casserras va participar

en la fundació del grup de filosofia de Manresa. Malauradament, la mort se'l va endur prematurament fa un parell d'anys, quan exercia d'inspector d'ensenyament en cap a Terrassa. Quant a Quim Sala, professor de filosofia jubilat i establert a Berga, on va treballar a l'Institut Guillem de Berguedà, és un assagista prolífic, caracteritzat per les seves reflexions filosòfiques sobre les dinàmiques de la societat actual. Valls remarca que l'escriptor recentment ha fet donació de la seva extensa biblioteca de sis mil volums a la biblioteca Ramon Vinyes de Berga, i també de tota la seva documentació a l'Arxiu Municipal.

Presència local

Els pensadors i els filòsofs de Manresa i la Catalunya Central hi tindran presència a través d'una lectura de textos del mateix Quim Sala, Lluís Cerarols, Joan Ordi, Joan Roviró, Manel Codina i Raül Garrigassait. D'altra banda, Mercè Garcia i Laura Rodríguez presentaran la comunicació *Experiències pedagògiques de filosofia a la Catalunya Central*. En total, hi haurà una

vuitantena llarga de comunicacions, agrupades per àmbits: història del pensament, lògica i pensament, acció i moralitat, realitat i percepció, i filosofia i educació. Tots aquests estudis han estat elaborats tant per professorat universitari com d'educació secundària, d'acord amb l'objectiu de «mostrar i compartir el treball que fan els companys d'ofici, tot propiciant-ne la vinculació i el coneixement», tal com explica Bernat Torres, secretari de la Societat Catalana de Filosofia i coordinador general del Congrés.

En l'apartat de simposis, conformatats per grups de treball especialitzats, s'hi presentaran ponències relacionades amb la Filosofia Antiga (Plató, Anníceris de Cirene, Sòcrates, Xenofont...) i amb Serra i Hünter, sobre el qual parlaran Xavier Serra, *Jaume Serra Hünter en els conflictes intel·lectuals del primer terç del segle XX*, i Josep-Maria Terrabras, *Serra Hünter, filòsof de la reconstrucció*, a més dels estudiosos Conrad Vilanou (*Roura-Parella en l'homenatge a JSH*), Ignasi Roviró (*La necrològica*

de JSH llegida per Francesc Mirabent), Oriol Ponsatí (*JSH a Tolosa de Llenguadoc, el 1939*), Ramon Alcoberro (*SH i les aventures escoceses del sentit comú*), Jordi Jiménez (*L'exili de JSH*), Josep Montserrat (*Aportació de SH a la traducció de Plató*) i Gemma Rubí (*JSH, un republicà en una ciutat dinàmica*).

Simposis

Hi ha programats, d'altra banda, tres altres simposis: *El pensament de Salvador Dalí i el seu context filosòfic*, amb ponències sobre la influència de Nietzsche i Francesc Pujols en el pensament dalinià; *La mort i el més enllà* (en Sant Agustí i Sant Tomàs d'Aquino); i *Pensament social i activisme femení al segle XIX i primers del XX* (a l'entorn de Clotilde Cerdà i Sophie de Grouchy, d'una banda; i del mètode, la transmissió i les xarxes de relacions desateses, de l'altra, amb Fina Virulés).

Entre el centenar llarg de ponències i actes és rellevant destacar la lliçó inaugural: *La funció de l'ètica aplicada en la cooperació interdisciplinària*, que pronunciarà la professora de filosofia de la Universitat de Barcelona Begoña Román, i també les conferències plenàries *La vergonya: una mirada fenomenològica*, a càrrec d'Ingrid Vendrell, professora de la Universitat de Marburg; *Llenguatge i Pensament*, per Josep Macià, de la Universitat de Barce-

Pensadora, de Gabriel Villegas

lona; i *Literatura i Pensament*, amb el narrador i assagista Raül Garrigasait.

El Congrés Català de Filosofia no pretén ser un bolet itinerant per la geografia dels territoris de parla catalana, sinó el reflex de quines són les dinàmiques de treball que es duen a terme, tant en l'àmbit universitari com des de

la docència i la investigació. En aquest sentit, Bernat Torres comenta que el programa aplega les línies d'interès dels estudiosos de la filosofia a casa nostra. I remarca que, en l'edició d'enguany, «aquests centres d'interès seran la filosofia feta per dones, l'aproximació als clàssics des d'una perspectiva actual i la recuperació del llegat filo-

LLIBRERIA – PAPERERIA
RUBIRALTA 100 anys

Born, 24
08241 Manresa

Tel. 938724130
rubiralta24@hotmail.com

EDICIONS SELECTES
LLIBRES PARCIR

▪ Àngel Guimerà, 74
▪ 08241 Manresa

▪ Tel. 93 873 38 82
▪ www.parcir.com
▪ parcir@parcir.com

sòfic català». Sobre aquesta qüestió, Torres destaca que «disposem d'un llegat de pensament que ve de lluny, de Ramon Llull, pensador que tanmateix encara ara és més conegut i estudiat a Alemanya que no pas aquí». I afirma que «els catalans desconexim la nos-

tra tradició filosòfica, la recuperació i el coneixement de la qual és valorar i estimar també la cultura del país». Sense anar més lluny, la majoria de manresans ignorem que Serra i Hünter és quelcom més que el nom d'una escola de primària de la ciutat.

L'home que estimava i feia estimar la filosofia

Nascut a Manresa el 1878, Jaume Serra Hünter es llicencia en Dret i Filosofia i Lletres a la Universitat de Barcelona. El 1902 es doctora, a Madrid, amb una tesi sobre la teoria psicològica del judici. Exerceix de professor de filosofia a l'institut d'Almeria i després a la Universitat de Santiago, on imparteix lògica fonamental. L'any 1913, tot just creada la secció de Filosofia a la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Barcelona, obté la càtedra d'Història de la Filosofia. Des de la seva fundació l'any 1922, pertany a la Societat Catalana de Filosofia. Nomenat degà de la Facultat de Filosofia i Lletres el 1931, el mateix any és escollit rector de la Universitat de Barcelona. Elegit diputat al Parlament de Catalunya per Esquerra Republicana, n'esdevé vicepresident i, més endavant, passa a presidir el Consell de Cultura de la Generalitat. Acabada la guerra s'exilia a Mèxic, on mor el desembre de 1943. És autor de diverses obres sobre filosofia i història de la filosofia a Catalunya.

Bust de bronze, a Avia, en record dels estius que Serra i Hunter va passar-hi, abans de la Guerra Civil i l'exili (fotografia: Xavier Valls)

lèxic a la manresana

Búrnia

Jaume Puig

uan alguna part del cuir cabellut, que comença just damunt del nas i abasta tot el crani, es lesiona per un traumatisme obtús, es forma un hematoma. A Manresa, d'això se'n sol dir una *búrnia*.

Però si busqueu la paraula *búrnia* en el nostre diccionari normatiu (DIEC), trobareu que remet a *albúrnia*, que defineix com a «alfàbia petita de terrissa per a mel, confitura, etc.», «barral per a dur vi o aiguardent» o «bidó de llauna per a tragar-hi oli o altres líquids». El Diccionari Català-Valencià-Balear (DCVB) sí que recull *búrnia* amb el significat de «bony produït en el cap per un cop violent» i concretament la localitza a Bagà.

Però a al Bages, i a Manresa –com en d'altres llocs de la Catalunya central– també es diu fer-se una *búrnia*, com he pogut comprovar personalment i com recullen alguns fòrums. Salvador Redó, per exemple, feia fa un parell d'anys una piulada a Twitter demanant qui la feia servir i la resposta per part de manresans va ser força massiva. Per anomenar aquests bonys que ens surten al cap, especialment als nens petits, que tenen més facilitats de donar-s'hi cops quan comencen a caminar, es fa servir també la paraula

la *nyanyo*, que sí que recull el DIEC. Un altre mot utilitzat és *banya* i encara podem trobar altres sinònims arreu dels Països Catalans com *bossoga*, *gínjol*, *bony* o *ou*: «El xiquet ha caigut i s'ha fet un ou com un cap de nano» (*Valencià en perill d'extinció*, d'Eugeni S. Reig).

Podeu fer arribar les vostres aportacions a elpou@elpou.cat o via Twitter, amb l'etiqueta [#bagesisme](https://twitter.com/bagesisme).

El Pont Vell des de sota la via del tren (1858)

J. S. Foto: Biblioteca Nacional de España

Tot i que la Biblioteca Nacional d'Espanya, lloc d'on s'ha estret la imatge, afirma que va ser publicada el 1860, creiem que és dos anys anterior. L'autor és el fotògraf gal·lès Charles Clifford, que tenia un estudi a Madrid des de 1850. El personatge va viatjar a Catalunya entre l'estiu i la tardor de 1858, per recórrer els llocs que l'any anterior havien visitat la germana de la reina Isabel II, Maria Luisa Fernanda de Borbón i el seu marit, Antonio de Orleans. La nostra hipòtesi és que la foto va ser feta durant el viatge de Clifford el 1858, malgrat que s'ha dit que es va fer durant l'estada de la reina Isabel II a la ciutat, el 5 d'octubre de 1860, perquè hi ha indicis clars que l'esmentat fotògraf no va acompanyar la reina en aquell viatge, com mostren alguns documents publicats de les desavinences entre Clifford i els responsables del patrimoni reial, que li havien de pagar la feina. Si és així, estariem davant d'una de les primeres imatges fotogràfiques de la ciutat. Si ens hi fixem, a baix a la dreta, aigües avall del pont, observem el Molí nou, un edifici del comú per moldre la farina de la ciutat, que va ser enderrocat el 1959 per construir-hi la fàbrica Argemí Gallifa, com es veu en la *Crònica social* de novembre de 2022. Segons els historiadors Llorenç Ferrer i Àngels Solà, la societat Argemí Gallifa es va constituir el 1858 i el 1859 ja tenia la fàbrica en funcionament.

Veiem en primer terme el Pont Vell d'estil gòtic, mal anomenat en el títol «Puente romano», amb la forma que presentava a mitjan segle XIX, amb un angle més pronunciat a sobre del segon arc de la dreta. A l'esquerra, es veuen uns carros possiblement relacionats amb les obres de l'es-

tació de tren que s'inauguraria uns mesos més tard, que creuaven el riu per un gual de més avall. Més a la dreta, sota el segon arc, hi ha la Creu de la Guia i dues persones aturades. En aquell moment ja s'havia desmuntat l'antiga Capella de la Guia, que el 1861 es va refer una mica més avall. Més amunt del pont s'observa la presa de taulons i estacs de fusta que desviava l'aigua cap al canal del Molí nou, que passa sota el tercer arc per l'esquerra i que s'acaba en una roda hidràulica vertical que s'intueix sota el molí, que era la seva font d'energia. A la dreta del pont hi ha dues cases amb esgrafiats a les parets que encara existeixen, on hi havia una taverna. A sobre hi ha les façanes posteriors amb les galeries del barri de les Escodines mentre que a l'esquerra es veu el barri antic de Manresa, coronat per l'església del Carme. La construcció més visible de sota l'església és Ca l'Assols i s'observa que la majoria d'edificis estan pintats i no ofereixen una imatge de ciutat gris. Curiosament, Clifford deixa fora de quadre la Seu a l'esquerra i la Cova a la dreta, que ja apareixen en d'altres fotos del mateix viatge, i ens dona una imatge inèdita de la ciutat.

mentrofeu copes **Samarretes**
gravats Medalles
trofeus **regal publicitari**

mentrofeu@mentrofeu.com 938 734 868

CINEMA. Laura Vidal

Indiana Jones i el dial del destí

Sí, falten uns quants dies perquè s'estreni (el 30 de juny). Sí, és la cinquena pel·lícula i l'última no ens va acabar de fer el pes (excepte per la sempre fantàstica Cate Blanchett i el retorn de l'enyoradíssima Marion). Però sí, es tracta d'Indiana Jones i amb ell se'ns remou un sentiment de nostàlgia que ens porta a pensar «i si la vaig a veure?». Estrenada al recent Festival de Canes, l'última aventura de l'arqueòleg Henry Jones Jr. ens trasllada als anys seixanta, en període de Guerra Freda i de batalla entre potències per arribar a la Lluna, però no s'oblida de fer un doble joc històric perquè puguem veure com un rejuenit Indy segueix enfrontant-se als nazis. Amb aquest panorama el ja gairebé retirat protagonista és cridat a viure la que probablement serà la seva última aventura, esgrimint els seus tocs d'humor que tant agraden als fans de la saga, alguna picada d'ullet a la nostàlgia i també grans moments d'acció, de vegades exagerada tenint en compte que l'incombustible Harrison Ford ja ronda la vuitantena. Hi trobarem la millor pel·lícula d'Indiana Jones? No. Trobarem a faltar la mà de Spielberg darrere la càmera? Probablement. Ens servirà per acomiadar l'heroi? Sí. Per això i pels bons records, gràcies Indiana.

ART. Maria Camp

Dues visions de natura

Aquest mes us proposem visitar dues exposicions que, des de visions diferents però amb la mateixa tècnica, treballen conceptualment a partir d'elements naturals. Fins al 9 de juny, al Cercle Artístic de Manresa, trobarem la mostra del treball d'Aina Sallés *Petricor*, on la natura, l'aigua i el sol són els protagonistes, que ens volen connectar amb les olors de les primeres pluges després d'un temps de sequera. Obres fetes majoritàriament amb pintura acrílica sobre fusta i algunes aquarel·les en paper. L'altra exposició que us proposem és de Josep Morral, amb motiu d'haver rebut el Premi Lacetània a la Projecció Artística. Sota el títol *De llum i aire*, ens presenta un recull d'obres on investiga la relació del món vegetal amb la llum i l'aire com a energies vitals. També treballades fonamentalment amb pintura acrílica, juga amb les formes radials i obertes que recorden les connexions neuronals, els nervis de les fulles, les arrels... Es podrà visitar a partir del dia 16 al Casino.

TEATRE. Rosa Clarena

Segona Nit de MusiKaals al Kursaal

Aquest mes de juny acaba la programació estable al teatre Kursaal de Manresa però, com l'any passat, enguany tornarem a acomiadar del tot la temporada a ritme de musical. La sala gran del Kursaal acollirà el dijous 6 de juliol la segona edició de la *Nit de MusiKaals*, amb la participació d'actors i actrius que s'han format al Bages i que s'han fet un lloc dins l'escena nacional del gènere musical. Gina Gonfaus, Clara Badia, Pedro Da Costa, Bernat Barat, Júlia Garrido, Aina Serra i Ferran Valdívila seran els intèrprets d'aquesta segona *Nit de MusiKaals*, que enguany tindrà els musicals de Disney com a protagonistes. Sota la direcció musical de Dídac Flores, que ja va dirigir l'edició anterior, us convidem a venir al Kursaal per deixar-vos seduir pel gènere del musical i, sobretot, venir a conèixer el talent d'aquests joves artistes de la comarca.

VINS. Josep Pelegrín, sommelier de l'Escola Joviat

Entrebosc Boixa 1854, 2021

Tenim a la copa un vi que se surt de l'habitual, cosa que ja és prou meritòria. Una versió molt diferent de la nostra varietat insígnia. Un vi blanc de picapoll elaborat com, probablement, el feien els nostres avantpassats, fa uns 150 anys, època de màxim esplendor de la viticultura a casa nostra, en què segurament els blancs eren brisats. Sí, igual que les garnatxes tarragonines. Totes dues varietats tenen en comú el gruix de la pell, que permet aquest tipus d'elaboracions. Tenim, un vi de color groc intens, amb matisos ataronjats. En nas, tota una gamma aromàtica que, a part d'aromes que recorden les fruites de pinyol, ens porta al mig dels boscos del Bages: herbes aromàtiques i notes refrescants i mentolades. I a la boca, frescor, fragància i un toc tànnic, tan característic d'aquests vins. Aposto valenta d'aquest celler, que val molt la pena tastar. Una nova manera d'enfocar la picapoll, diferent i agosarada, però molt identitària del Bages autèntic. Voleu fer un viatge en el temps a través d'una copa de vi? Doncs aquesta és la vostra oportunitat!

Preu de venda: 19,95 euros

Edifici del carrer Jacint Verdaguer, 26

Lluís Virós. Foto: Francesc Rubí

A

Manresa hi ha molts edificis d'estil neoclàssic de postguerra, construïts entre els anys quaranta i cinquanta

del segle XX, que han estat poc valorats tot i que han resistit el pas del temps. Es reparteixen entre el centre i la zona del Passeig i rodalies, com aquest del carrer de Jacint Verdaguer fet el 1953, que ha augmentat la presència amb l'enderroc recent dels edificis de la Bonavista. En aquesta zona hi havia moltes indústries, però el desplaçament del centre cap a la part alta del Passeig va propiciar als anys cinquanta la construcció d'edificis d'habitatges burgesos com aquest.

És un edifici plurifamiliar entre mitgeres amb soterrani, planta baixa, cinc pisos i golfes, amb la cinquena planta reculada. El ritme de la façana està marcat pel tractament del mur, d'estuc en fred de color pedra, que simula carreus clàssics en la planta baixa, en la quarta i en els dos laterals de la façana, i d'obra vista de maó vermell en la part central. El ritme vertical el marquen els laterals de color pedra de la façana, coronats en forma de torre al cinquè pis, entre les quals discorre una barana de balustres de pedra. El ritme horitzontal es compensa amb dos grans balcons correguts, també de balustres de pedra entre les quatre obertures centrals a nivell de la primera planta i de la quarta, que emmarquen el pany de mur d'obra vista. A tots els pisos hi ha sis obertures, al segon i al tercer són balcons als laterals i quatre finestres al mig, sense ornamentació, mentre que al primer i al quart hi ha sis portes balconeres decorades amb detalls clàssics com frontons triangulars partits a la quarta planta i frontons en forma d'arc a la primera. Les baranes dels balcons del segon i el tercer pis són de ferro. Per remarcar aquest neoclassicisme, la façana està coronada per una cornisa prominent

amb motlures de motius geomètrics, les torres del cinquè pis tenen les obertures partides per columnes d'estil toscà i la porta principal és d'arc de mig punt. Als balcons hi ha persianes de llibret, mentre que a les finestres n'hi ha d'enrotllables, típiques de mitjan segle XX. La coberta és de teulada a dues vessants amb una part de terrat.

El catàleg de Manresa protegeix parcialment l'edifici, la seva estructura i la

composició i els elements de la façana: els paraments del mur, els elements decoratius i els emmarcaments de les obertures. Forma part del catàleg pel valor arquitectònic i estilístic en neoclassicisme acadèmic, un estil ampul·lós per a la seva època, que marcava la diferència social entre la burgesia i la resta de la societat. En els darrers temps ha perdut aquesta connotació classista i a més és dels pocs edificis que dignifiquen aquest tram de carrer.

Llorenç Capdevila

Eudald Tomasa

Vallverdú

La relació de Josep Vallverdú amb Manresa va lligada a la figura de Josep Maria Aloy, el seu amic i biògraf. Aloy, una de les autoritats més respectades en el camp de l'estudi i la crítica de la literatura infantil i juvenil als Països Catalans, va propiciar que l'escriptor lleidatà vingués en diverses ocasions a les escoles de la ciutat, va difondre la seva obra tant com va poder i, els darrers anys, el va convidar algun cop a casa seva, obrint la trobada a tot de coneguts i amics.

Vallverdú és dels autors importants de la literatura catalana contemporània. Deu ser dels pocs representants vius d'una generació que no ho va tenir fàcil, d'escriptors que havien començat a formar-se en la República, que van ser adolescents durant la guerra, que es van acabar de formar en l'etapa més dura de la postguerra i que, malgrat totes les adversitats, van decidir escriure en català. Aloy, per la seva banda, pertanyia a la generació de lletraferits que van poder desenvolupar la seva tasca literària en català gràcies al precedent d'escriptors que, com Vallverdú, havien entomat el cop d'esperó d'Espriu i companyia, i havien contribuït a «salvar els mots». A finals dels anys seixanta i principis del setanta, per exemple, escriptors com Vallverdú, Joaquim Carbó o Sebastià Sorribas van saber enllaçar amb la tradició de la literatura infantil i juvenil en català d'abans de la guerra i –amb obres, avui ja clàssiques, com *Rovelló*, *La casa sota la sorra* o *El zoo d'en Pitús*– van facilitar la normalització d'aquest gènere a casa nostra.

Josep Vallverdú farà cent anys al juliol. No és habitual que es pugui commemorar el centenari d'una celebritat comptant amb la seva presència i és, doncs, un privilegi poder gaudir dels actes de l'any Vallverdú en què participa l'autor, el qual exhibeix una lucidesa excepcional. Manresa no podia faltar a la cita, i, en un acte a la FUB, el passat 10 de maig vam poder gaudir d'una interessant i emotiva conversa, amb lectura de poemes inclosa, entre l'homenatjat i Miquel Desclot. És important recordar i celebrar l'obra de Vallverdú i, sobretot, és important llegir-la. El seu centenari ens n'ofereix una nova oportunitat.

Erques Torres

Decepcions

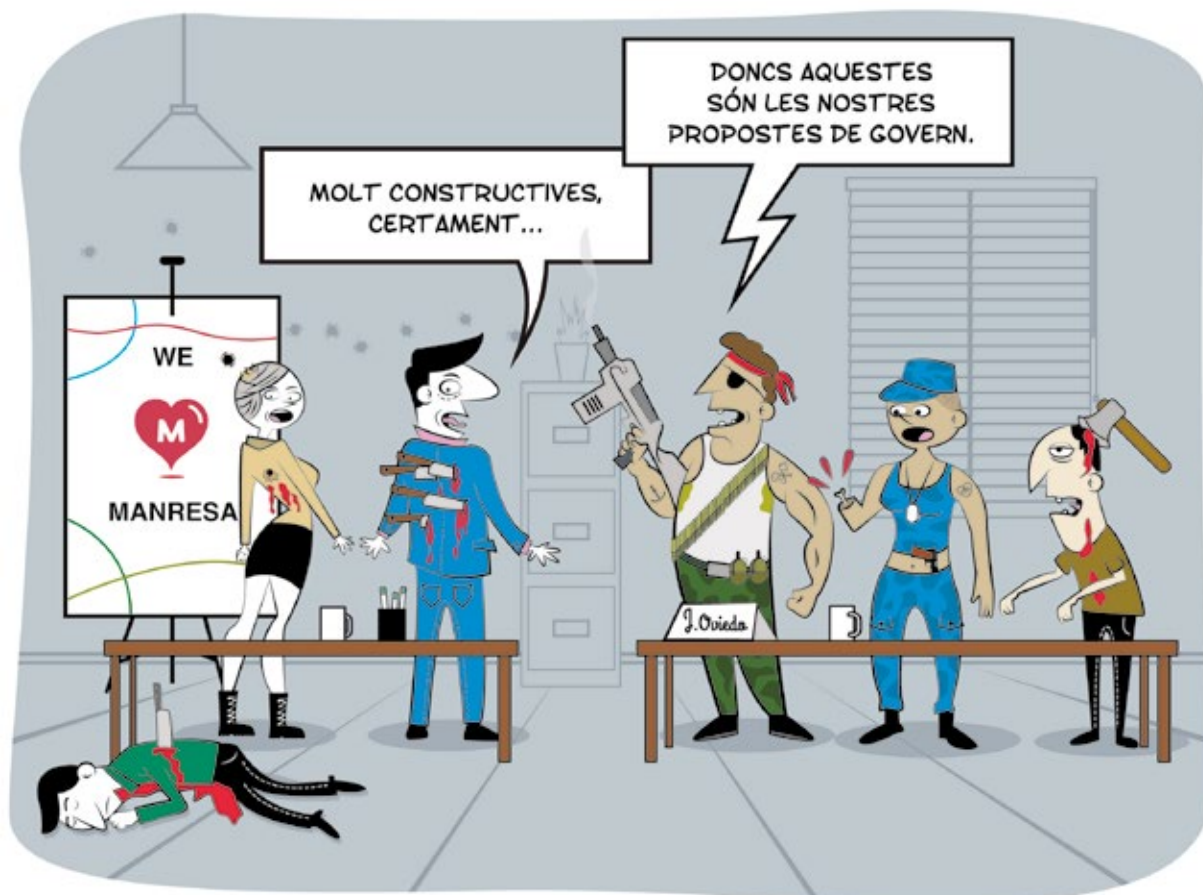
La nit electoral manresana va portar decepcions i plors. Els que han manat durant les darreres legislatures han vist delmades les expectatives electorals. Quina expectativa –tan miop– s'havien fet? Potser es pensaven que la gent els aplaudiria la gestió d'aquests anys, els èxits que només els que han manat saben apreciar... O potser es pensaven que generaven il·lusió amb propostes vagues i improvisades, llançades durant la campanya? No es poden queixar, poden tornar a pactar per fer el mateix, i continuar perdent trens i oportunitats. No caldrà que s'hi esforcin, fins ara els ha sortit de natural, portar a terme un mandat solipsista, totalment vertical –amb tics autoritaris–, sense atendre consells i, el que és pitjor, sense mirar (viatjar, analitzar...) les ciutats que han fet els deures. Potser els dos partits en el govern han quedat decebuts. Però no crec que pensin, coneixent-los, que els realment decebuts són la majoria, sí, la majoria, de votants que no han votat. Manresa és una de les ciutats amb més desafecció per la política local, explicitada en una abstenció que supera el 50%, un vot de càstig en tota regla. Per això, sí, governaran, però havent perdut milers de vots i amb menor legitimitat democràtica.

I han perdut també molts vots que han anat a alternatives de canvi noves, i que han vingut a no fer-los la vida fàcil. Espero no equivocar-me, però m'agradaria que s'hagin acabat les sessions de plens com basses d'oli; que s'hagin acabat les complicitats que han ensorrat les arques municipals. I espero que s'hagi acabat la impunitat amb què han portat a terme determinats processos amb ben poc control. Espero que hagin après la lliçó que, quan es barreja prepotència amb poques llums i poques ganes de treballar, el resultat és nefast. Una barreja malauradament ben manresana... Per això, senyores i senyors que manaran, ara tenen el repte –i una nova oportunitat– de governar per a la ciutat i per als ciutadans. Si no ho fan, ja saben el pa que s'hi dona. La democràcia és l'instrument que tenim els ciutadans per premiar o deixar fora els grups electes que han fet les coses malament. Una mena de justícia divina, com el foc que Prometeu va lliurar als humans.

EL CUL DEL POU

NÚM. 304

NEGOCIAR (I ENTENDRE'S) ÉS URGENT

Manresa ja té prou misèries com per, després del 28M, haver de començar a negociar el cartipàs municipal amb una correlació de forces fragmentada i amb ferides de guerra producte d'una campanya amb massa sots, tolls i bassals i, ras i curt, poc ciment armat per edificar projectes sòlids. Sigui com sigui, ara s'han de fer els deures. Tant sí com no! Ni que hagi de ser l'última nit abans de l'examen i dient, amb la boca petita, allò de «digue'm que m'estimes encara que sigui mentida». I, en acabat, encara que sigui amb una pinça al nas, a tirar endavant quatre anys com pugués. Ramon Bacardit, cap de llista de Junts, va dir, al debat que va organitzar el **Pou** i la Federació d'Associacions de Veïns, que la crítica (l'agra, destrallera i, a voltes despietada, per què, no?) també podia tenir una lectura constructiva. Com la bellesa, oi? Depèn dels ulls amb què es mira. Però, és clar, és difícil construir o, millor dit, reconstruir quan has anorreat bagatges i cordialitats i has aniquilat les

iniciatives populars en mil bocins.

I a l'altra banda de la taula, l'alcalde Marc Aloy i els correligionaris republicans. Una mala jornada la del 28M. Mentre transcorria el dia, veient l'escàs ànim de la ciutadania per participar i votar(-lo) es van anar esvaint els 10 regidors que albiraven. Cagada pastoreta! Esperem que, per repartir responsabilitats de govern, no acabin vestint el sant amb *restes del naufragi*. D'entrada, ja sembla que, entre les dues llistes més votades, no en fan una de sencera. Hi ha perfils repetits Bacardit/Garcia o Infante/Tarragó i, per contra, actius que s'han perdut pel camí. Ah! Això sí. Si, comptat i debatut, alguns no es veuen amb cor d'assumir la responsabilitat, pel bé de la ciutat, que (ens) facin el favor de fer un pas al costat i deixin seure al ple aquelles i aquells que, per davant de tot, tinguin tota la il·lusió del món i, si és possible, que acreditin alguna habilitat més que fer de comparsa en un carnaval.

A Manresa, al Pla de Bages,
no lluny de l'Eix transversal,
hem elegit com tocava
els edils municipals
que ens han promès amb paraules
de curar-nos de tot mal.
No hi ha hagut cap gran sorpresa
com ja és habitual.
Per governar la batllia
d'aquesta ciutat lleial,
on els que tenen cadira
en treuen un bon jornal,
bé caldrà un mínim d'entesa
i fer pactes entre iguals.
Molt em temo que com sempre
els coloms volaran alt
i ens diran, si no a la cara,
que som uns cap de pardals.
Girem full, que ara no toca
de llegir la carta astral.
Esperem d'aquí a cent dies.
No hi voldria prendre mal.

I ¿què direm dels comicis
de més lluny d'aquests verals,
és a dir de Catalunya,
el nostre àmbit nacional?
Que han anat com ens temíem,
que mai res no serà igual.
La patacada d'Esquerra,
diu que ha estat descomunal.

I ara per seguir amb el tema
fent com fan certs animals
mentre fem girar la sínia:
parlem de les estatals,
que d'aquí a unes set setmanes
torna a haver-hi festival,
ja que els de Vox i la dreta,
un autèntic vendaval,
han fet que el PSOE trontolli
i el tinguem a l'hospital.
¿I què hi podem fer nosaltres,
que formem part del corral?
Anar units a la batalla,
la contesa electoral,
per poder exigir que Espanya
sigui plurinacional
per llei i tal com pertoca.
Fer-ne un Estat federal
que accepti d'una vegada
el fet diferencial.
Aquesta és l'alternativa.
Per més que ens diguin que cal
que afloixem, que fer la nostra
no és constitucional,
que amb el 155
ens duren als tribunals.
Segadors, és ara l'hora
de tornar a prendre la falç!

CAFÈ DE GATS ABANDONATS

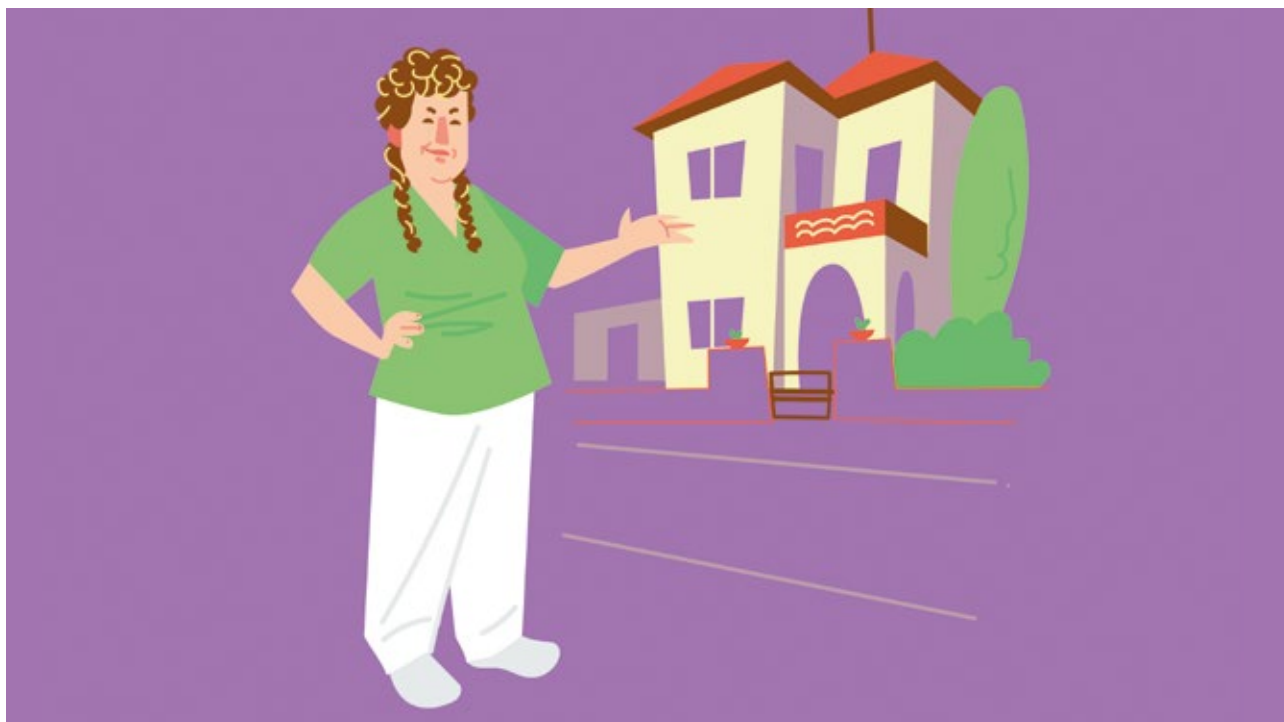

LAntònia sempre havia suplert la companyia humana amb l'amor animal: era la clàssica boja dels gats. Era la fundadora del col·lectiu Gats Alimentats (GA) i s'encarregava d'encebar diverses colònies de gats abandonats de Manresa. Però feia temps que els ulls començaven a fallar-li i això provocava escenes grotesques. Cada dos per tres un col·legi havia d'avisar la policia local perquè s'emportessin l'Antònia, que tirava pinso als nens que jugaven al pati al crit de «mixos, mixos». Quan va anar a examinar-se per renovar el carnet de membre de GA, va suspendre i la van expulsar. Això la va trencar per dins: ja no podia anar de solar en solar a abocar tones de pinso. I tampoc no podia tenir gats al pis perquè no podia suportar que li deixessin pèls per tot arreu.

Per sort, un dia l'Antònia va posar la ràdio i es va assabentar que havien obert un cafè de gats a Manresa: un establiment on es pot anar a prendre un cafè i fer un mos amb la companyia de mixos abandonats en espera d'un humà que els adopti. Li va semblar una iniciativa fantàstica i no s'ho va pensar dues vegades. L'Antònia va entrar il·lusionada a l'establiment, va haver de dei-

xar el sac de pinso que arrossegava a l'entrada –normes de la cafeteria–, i va asseure's al punt més cèntric del local per poder acariciar el major nombre de gatets amb el mínim esforç. Es va demanar un te verd i unes galetones, i va començar a repartir festes a aquells éssers ignorats per la societat. A ella li semblaven tots adorables, però n'hi havia tres que necessitaven més que els altres la seva atenció i carantoines: els tristos i arraconats. A més aquests eren molt grossos i no tenien gaire pèl, cosa que ella també valorava pel tema de la neteja. Així, va anar a pagar i va sol·licitar l'adopció «d'aquests pobres gatets afligits i carnuts». La persona responsable de la cafeteria li va respondre que aquests éssers no eren adoptables. L'Antònia se'n feia creus i va preguntar el motiu. La resposta: «Bé, senyora, no són adoptables perquè són éssers humans adults. Només venen aquí perquè els reconforta sentir-se acceptats pels mixos i perquè els clients els apugin la moral a base de carícies. Pobrets, a les últimes municipals no van aconseguir tenir representació a l'Ajuntament. I s'han quedat sense la ganga d'una retribució superior al salari mínim, només per anar a fer quatre cameos al mes. No compris, adopta. Però mai a un polític».

MERCÈ PADRÓ, VOCACIÓ I TOSSUDERIA

tant que la coneixeu! Perquè la Mercè Padró i Meca (Manresa, 1965) té una trajectòria volgudament discreta, però per allà on ha passat ha resultat ser eficient i treballadora, una dona d'empenta. I amb el punt d'educada tossuderia que exigeix la seva actitud perseverant. Dit d'una altra manera: mai no es cansa, ni tampoc calla —o potser és que sap parlar callada! Va néixer i créixer al voltant de la plaça Mallorca, passant per la Acadèmia Suïza i, després, per l'Acadèmia Farré. Els pares, Benet i Trini, li infonen la voluntat i el geni. L'un era cromador, i havia tingut taller a la carretera de Santpedor, i la mare es va estar treballant al bar Mallorca fins a la jubilació. La Mercè, superada la primària, estudiarà el cicle d'Administratiu, a l'Acadèmia Immaculada, fins a quedar marejada entre el *debe* i l'*haber*. Es fa gran i, com el seu germà Antonio, vol una moto i conèixer món. Un nou curs provant de fer programació informàtica des de casa, amb tutoria setmanal a Barcelona, li permet descobrir la gran ciutat, i ella passa de *bytes* i *softwares* a favor de les botigues, el metro i el ramblejar amunt i avall. Després li arriba la moto, que porta la decepció incorporada: «Jo volia una cota 49 i el meu pare va anar a cal Cantarell a buscar una Puch Caribe, de les de noia. Que consti que encara la conservo!». Però va deixar ben clar el disgust al seu pare i, si és que la volia tan noia, allà mateix es va treure les arracades i des d'aquell dia no n'ha portades més. Per tota la resta, era un cul de mal seient: «anava a dibuix al carrer Circumval·lació; a brodar al carrer Nou; a francès amb monsieur Jordà i, els dissabtes a la tarda, a cosir al *corte y confección*. També havia estat nedadora a la piscina!». I encara des dels catorze anys feia hores a la llibreria Xipell i ballava al Casal Cultural

Dansaires Manresans. Un no parar! I, és clar, arriba un dia que para, es talla els cabells ben curts i torna a la Immaculada per estudiar Puericultura. També s'apunta de voluntària a la Creu Roja, «com un xicotot, amb formació de socorrista inclosa». Podem avançar que estava descobrint la vocació? «Ens estàvem tot el cap de setmana als *puestos* que Creu Roja tenia a Navarces, Monistrol, Sant Vicenç... i acompanyàvem els accidentats aplicant primers auxilis, fins a l'hospital de Manresa o a Barcelona». Calia atendre la gent, prioritzar i, al final de tot plegat, netejar l'ambulància. La vocació, doncs, —passeu-me l'acudit— de primer és al ram càrnic: carnisseria a FriBages i, després, tretze anys al departament d'envasats del grup Rojas, on coneixerà el seu marit, i amb qui es casa el 1989, després d'un festeig de sis mesos. Faltava poc per dedicar-se definitivament a la cura de les persones. «Amb el Josep Maria vam anar a viure a la Sagrada Família i ja no ens n'hem mogut». Hi tindran dues noies —la Laura i la Marta— i un darrer cop d'atzar la porta a treballar a la residència d'avis del barri. «Per sort també tenia el curs d'acreditació!» i des del 2001 que s'hi incorpora, s'hi ha fet un tip de treballar. Si el projecte acaba de sumar 35 anys d'història, ella n'hi ha complert 22, i ara mateix hi fa el paper de supervisora, centrada i responsable, no pas dispersa! Membre del Patronat, es pot dir que porta tot el centre al cap, i mai no perd passada. En les compres, en el manteniment o a les obres. Parla amb tothom, i tothom li fa confiança. I li agraden els avis... Ara mateix, ja és tot un personatge al barri, i com que també es va fent gran manifesta: «m'agradaria acabar la vida laboral i continuar a la resi de voluntària... mentre no faci nosa!». I és que si estimar és ser-hi, ella hi és sempre.

DE FERES I PALLASSOS

No és un cartell de Vox, però podria ser-ho. A ells no els cal avisar que el seu circ ja ha arribat. Fa temps que la invasió zombi és aquí, i la mostra són els 1.537 vots obtinguts a Manresa. De ben segur que gairebé cap d'aquests votants coneix el nom i el gènere del candidat/a, el programa (què és això?), a quina comarca pertany la ciutat, ni probablement què és una comarca. En tenen prou de saber que, com al circ anunciant, l'important és la por, que tant atreu els pusillànimes com els Perkins. Els uns van de gorilles de discoteca i els altres, per por, s'emparen en la por dels que la provoquen. S'ha de ser molt ingenu per creure, de bona fe, que els partidaris de fulminar drets personals i col·lectius gestionaran millor la sanitat, l'educació i la pau social. A diferència del circ que aquests dies visita la ciutat, el circ voxità és ple de gladiadors salvapàtries, malabaristes de taronges mecàniques, feres i pallasos.

ENSORREM-HO AIXÒ, HOME!

Enceto la bugada postelectoral amb un seguit de suggeriments recollits pels redactors i lectors del **Pou** el diumenge 28 de maig passat. Passejar-se, de col·legi en col·legi pel centre històric és un festival de despropòsits que, per endavant, aprofito per posar sobre la taula com a foto denúncia de cara a les negociacions del proper govern municipal. La primera, adjunta, fa referència a l'edifici que podeu veure a la Muralla de Sant Francesc, just al costat del que acollia l'antic forn Jorba. Com veieu al rètol, es veu que la finca està en venda. Seriosament? Qui vol comprar aquest edifici? Algú pensa rehabilitar-lo? Per què l'Ajuntament no fa una mica de gestió urbanística i el compra per, directament, ensorrar-lo? Ja n'hi ha prou amb tanta especulació immobiliària. Ni que la casa en qüestió fos una joia arquitectònica. És penós

UNS ALTRES QUE SE'N VAN

Aquests altres baixos de la plaça dels Infants –que durant molt anys van ser la seu de la cistelleria Bernadich–, fins aquest mes acollien les instal·lacions de Solidança, destinada a la venda i reciclatge de roba i altres utensilis de segona mà. L'entitat, com veieu en el cartell que hi ha enganxat, es trasllada al carrer Pompeu Fabra. Un altre local que, si no hi s'hi posa remei, quedarà en una zona que comença a separar massa la Manresa on hi ha vida i esperança i la que comença a estar desolada per abandonament i manca de tremp ciutadà. Anem sumant vials maleïts a Sobrerroca i Sant Miquel: Vilanova, Carme, Alfons XII, parts del Born i la plana de l'Om –on acaba d'abaixar portes l'Ei i ella–, etc.

Planter hi penja un cable d'un caixetí, sense cap protecció, que ressegueix la part baixa de la façana i enllaça metres i metres d'immobles. Ja n'hi ha prou del desori amb les empreses de subministraments que van engalanant la via pública amb garlandes i penjolls d'antigues instal·lacions –la majoria afortunadament ja inoperatives– que ningú no retira ni es preocupa de tenir ben recollides. Un altra calamitat més.

PENJOLLS

Continuant la ruta en direcció al carrer del Carme trobem una altra estampa que no és la primera vegada que és motiu de denúncia, tant en aquest espai com en altres mitjans com TV3. Al centre d'aquest local de consumibles que fa xamfrà amb l'antiga plaça del

'RODALIAS'

Tanco l'apartat de foto denúncia i, en positiu, parlo d'algun moviment que albirar cert futur al centre històric. Aquests dies s'està acabant l'enderrocament

dels edificis la superfície dels quals hauran d'ocupar els serveis de la Generalitat a la Catalunya Central. Els treballs els fa l'empresa Urcotex, que, com veieu a les instantànies que s'ha dedicat a immortalitzar un entranyable subscriptor, ha repartit un seguit de cartells informant del camí provisional per arribar a l'estació de la Renfe. Els primers que van col·locar eren totalment en castellà. Per què haurien de ser en català si ja ens entenem tots, oi? Darrerament, però, ha *mig* rectificat. N'ha repartit en versió catalana, però indicant el camí per agafar els trens de les línies de «Rodalias».

L'ANÒNIMA I EL MIAMI LLUEIXEN

Hi ha coses que es fan bé a Manresa, això no ho negaré. La ciutat és un focus permanent de rodatges. Els darrers acompanyaments, el d'escenes del film *Saben aquell*, de Trueba, i de la telesèrie de la tarda de TV3, *Com si fos ahir*, al parc de l'Agulla. I a finals d'abril, es va estrenar la sèrie *Tú también lo harías*, de David Victori, rodada en bona part a l'Anònima i que el director manresà situa en la ficció a la població de Manresa. Hi apareixen les coses que sí que ens ve de gust ensenyar com la Seu, a banda de Montserrat... i, especialment, l'Anònima, reconvertida en *Comisaria de Manresa*. A més, la trama que fa de motor de l'obra, la protagonitza un bus que fa el trajecte *Aeropuerto-Manresa*. Llàstima, això sí, que la sèrie no reflecteix en cap

moment les peculiaritats del país. Els crims els investiguen policies *nacionals*. La producció es projecta per la plataforma Movistar i la retolació en català hi és absent, i en cap moment se sent parlar en la llengua del país. A mig maig va arribar també *Marlowe*, protagonitzada pel nordirlandès Liam Neeson, i rodada, en una petita part al restaurant Miami, reconvertit en Shmidt's. S'ha de dir que a la pel·lícula fa patxoca, tot i que la seqüència només duri un minut.

MALES COMPANYIES

Durant la campanya electoral, sovint, la cartellera provoca situacions insòlites o no desitjables. La fotografia, que es comenta per si sola, me l'ha fet arribar una lectora de la revista. La conjunció és certament malèfica. Un cartell del candidat de Ciudadanos, Andrés Rojo, i, a sota, un anunci del Circ de Terror, on es veu que apareixen zombis. Deixeu-me ser dolent. La conclusió és òbvia. Ciutadans, com a partit, a hores d'ara ja és un mort vivent.

UN ALTRE 'MAKING OF' DE PORTADA

I acabo amb més aventures de l'equip del **Pou**, que el 21 de maig es va desplaçar al cor de Madrid, concretament a la Puerta del Sol -Sol, com en diuen en madrileny castís- per entrevistar una dotzena de manresans que hi viuen, per al tema central d'aquest mes. El repte era aconseguir que es reunissin per a la foto de portada i ho van aconseguir. La imatge de Ramon Fontdevila fent la foto, enmig de la munió de turistes que hi sol haver, n'és el testimoni.

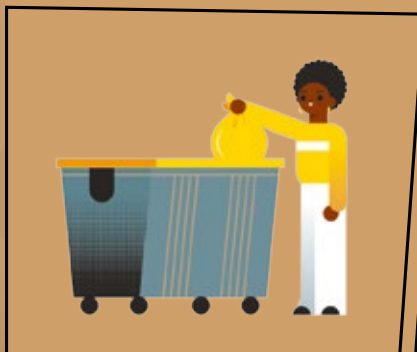
TU ETS PART DEL CANVI

Veig un futur ple de deixalles, amb els carrers bruts i les ciutats, grises...

Però el canvi és possible. I ja ha començat!

Quan separo els residus i els poso al cubell o contenidor que toca,
els envasos poden convertir-se en nous materials.
Els envasos de plàstics, llaunes i brics, cap al groc!

Si al teu municipi
es fa la recollida
porta a porta,
deixa els envasos
lleugers a la porta
de casa teva
el dia que toqui

Xàldiga

40 anys de festa al carrer

Exposició
Del 07.06.23 al 10.07.23

Horari: de dimarts a diumenge
de 17.30 a 20.30 h

